Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXX. št. 136 Ljubljana, četrtek 17. junija 1937 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Zakulisna borba med sovjetskimi mogotci:

Kaj se dogaja v Sovjetski Rusiji

Borba med stalinisti in trockisti grozi upropastiti ves sovjetski sistem in predstavlja najhujšo krizo boljševizma — Zunanje politični položaj Rusije je zaradi tega že skrajno omajan

Pariz, 17. junija. Ko je vzel stranki glavo in očistil policijo, obračunava Stalin zdaj s svojimi nasprotniki v vojski. Tem nasprotnikom očita izdajstvo, vohunstvo in fašizem in oni vse to priznavajo in glave jim odlete. Od Ljeninove garde ni zdaj več nikogar v vodstvu stranke. Najprej so odstranili Trockega zaradi nesoglasja s Stalinom, pozneje so pa odstranili druge prvake stranke zaradi trockizma. Zinovjeva, Soboljeva, Kamenjeva in tovariše so ustrelili 25. avgusta lanskega leta, letos v februarju pa Pjatakova, Serebrjakova, Muralova in mnogo drugih. Čičerin je že lani umrl v nemilosti, najboljši tolmač marksizma in leninizma Buharin pa še zdaj životari v nemilosti. Ko se je začelo čiščenje policije, bi bilo nerodno, če bi tudi njene glave obtožili zaradi trockizma. Tako so Jagodo strmoglavili zaradi korupcije in razuzdanega življenja, z njim so pa padli tudi nekateri umetniki in književniki. Dokler se ni obračunalo s stranko, se ni nihče dotaknil policije, še manj pa vojske.

Stalinova tehnika čiščenja

se je doslej odlično izkazala. Toda zunanji svet se izprašuje, kakšen moralni učinek je napravilo to klanje v Sovjetski Rusiji sami. Komunisti se morajo vpraševati, ali v Sovjetski Rusiji še obstoji komunistična stranka. Tisti, ki so se zanašali na sovjetsko vojsko, se morajo izpraševati, kakšna je neki morala te vojske, katere glave tako streljajo. Še tako goreči pristaši sovjetov imajo prav tako kakor njihovi najhujši nasprotniki danes vzrok vprašati se,

kaj vse to pomeni

in kam to vodi. Francoska javnost se trudi, da izlušči pravi smisel vsega tega, kar se danes dogaja v največji državi na svetu. Toda prave rešitve te uganke ne najde. Najbolj so v zmedi francoski komunisti. Zato se tudi njihovo glasilo omejuje na objavo moskovskih uradnih poročil, ki so polna psovk za obsojence, ki pa zelo spominjajo na neprepričujoče izjave. Da ta poročila niti na francoske komuniste ne učinkujejo tako, kakor bi Stalin hotel, se vidi že iz tega, da se dado na prste sešteti tiste krajevne komunistične organizacije, ki so s posebnimi resolucijami javno odobrile Stalinovo ravnanje. Nekateri komunisti po svoje razlagajo ruske dogodke. Stalin misli, pravijo ti razlagalci, da se dá socializem izvesti v Sovjetski Rusiji z vztrajno evolucijo. Proti temu pa nastopajo trockisti, ki mislijo, da

brez svetovne revolucije ni življenja boljševiškemu sistemu

niti v Sovjetski Rusiji. Trockisti verujejo v možnost svetovne revolucije v nasprotju s tistimi z desnega boljševističnega krila, ki v to revolucijo ne verujejo in ker mislijo, da je treba mirno sodelovati z drugimi državami. Stalin je šel po srednji liniji in je najprej likvidiral levico, zdaj pa še desnico. Zato gredo nekateri celo tako daleč, da govore, da gre za »likvidacijo obrezanih in neobrezanih Židov«, to je odstranitev vseh tistih, ki nimajo zadosti vere v ustvarjalno moč narodovo, temveč se žele čimbolj nasloniti na tuje sile, bodisi revolucionarne ali protirevolucionarne. Zanimivo je, da je tudi »Temps« v svojem poluradnem uvodniku pisal pred nekaj meseci o odstranitvi Židov z oblasti v Rusiji. Francoski desničarji si pa razlagajo ruske dogodke kot znamenje, da

hoče Stalin odstraniti vse svoje tekmece in postati edini gospodar.

»Car Jožef«, »despot Stalin«, »večji absolutist od Petra in Katiline« — tako imenuje desničarski tisk že zdavnaj Stalina, ki mu pa sicer priznava veliki smisel za stvarnost. Ruski miselnosti, pravijo francoski desničarji, je potreben diktator, ker Rusi niso sposobni, da bi se sami sporazumeli. Stalin je to razumel in zato se vse bolj in bolj spreminja v samosilnika. Tudi liberalni francoski krogi s strahom gledajo, kaj se dogaja v Rusiji. Pač pa tudi pri tej priliki naglašajo, da je

sestav liberalne demokracije trajnejši od vsake diktature,

kar je treba pripisati njeni gibčnosti. Oboji, tako desničarski kakor liberalni naprednjaki ne verujejo, da je bil Tuhačevski vohun. Tega ne verujejo niti sami socialisti. Res da so se dogodili v zgodovini državljanskih in revolucijskih vojn primeri izdajstva s strani višjih častnikov. Toda Rusija ne pozna vojne od l. 1920. Ravno v tistem letu so se sedanji izdajalci zelo izkazali in so tedaj močno koristili svoji domovini. Na ta način prihajamo do sklepa, ki ga vsi v ruskih stvareh poučeni politični krogi delajo, da gre dejansko za neusmiljeni boj, ki ga vodi Stalin proti vsem, katere smatra po pravici ali brez razloga za nevarne nasprotnike svoje osebne oblasti. Nihče v Franciji ne veruje, da je bil Tuhačevski nemški vohun. Nihče ne misli, da je Žid Jakijev, ki je poveljeval vojaškim enotam v krajih, ki jih ograža Nemčija, mogel biti nemški vohun ali samo Nemčiji naklonjen. Pač pa dopuščajo možnost, da je bil

Tuhačevski za pomiritev z Nemčijo.

Ta okolnost ne vznemirja Francozov in v njihovih očeh ne upravičuje maršalove obsodbe. Vemo, pravijo Francozi, da je Stalin znal pognati ljudi v smrt zaradi nekih idej, nato pa sam te misli izvajati. Drugi pa pravijo, da vendar ni mogoče, da bi živeli vojaški poveljniki, ki bi hoteli zmanjšati ozemlje lastne države. Vojaki so za imperializem in za prodiranje v tuje dežele, ne pa da bi puščali drugim, da jim jemljejo lastno zemljo. Obtožba proti Tuhačevskemu, da je hotel odstopiti Ukrajino Nemčiji, zveni torej zelo neverjetno. »Oeuvre«, glasilo meščanske levice, piše: V vsakem primeru so moskovski dogodki okrnili mednarodni sloves sovjetske zveze in

odkrili hudo notranjo krizo.

Ta list, ki je vedno zagovarjal tesno sodelovanje z Rusijo, piše: Francija je podpisala pakt o vzajemni pomoči. Kaj pa zaleže pogodba, če so bil voditelji te vojske bodisi iz sovraštva do Stalina ali iz drugih razlogov pripravljeni delati za Nemčijo. Enako mora misliti tudi Češkoslovaška, ki je z Rusijo sklenila podobno pogodbo. Vprašati se mora v tej zvezi, kakšna je sedaj veljava te diplomatske listine. Iz vseh teh in podobnih razlag izhaja, da je Stalin

močno omajal mednarodni položaj Rusije.

V Franciji niso te dni nikjer trdili, da je v te stvari zapletena kakšna tuja država in da je ta pomagala odkriti Tuhačevskega. Stalin se hvali s svojo poročevalsko službo. Morda je pa le nasedel tujim poročilom, katerim gredo zmede v Rusiji v račun? Naj bo kakorkoli: Usoda maršala Tuhačevskega, ki se je pred meseci pogajal s francoskim generalnim štabom v Parizu, je popolnoma omajala vero Francozov v koristnost sodelovanja z Rusijo. Vsaj sedaj je tako. Ali se bo to verovanje obnovilo ali bo pa vnovič propadlo, bo pokazala prihodnost. Tukajšnja javnost ima vtis, kakor da so ruski dogodki izpremenili ravnovesje v Evropi. Morda je takšno pojmovanje pretirano, vendar pa sedaj obstoja.

Sabotaža na vse strani

London, 17. jun. AA. Reuter: Iz Moskve poročajo, da je sovjetska avtomobilska industrija v veliki nevarnosti zaradi sabotaže trockistov. Tovarna avtomobilov v Moskvi »Stalin« ni v zadnjih dneh zgradila niti en 8 cilindrski avtomobil, dasi bi jih morala po načrtu zgraditi 16 na dan. Prav tako ta tovarna ni v zadnjih dneh izgotovila niti enega tovornega avtomobila, dasi bi jih morala izdelati 218 na dan. Isto se dogaja v drugih tovarnah.

„Čiščenje" se nadaljuje

London, 17. jun. AA. Reuter: Iz Moskve poročajo, da se radikalno »čiščenje« v Rusiji nadaljuje. Aretirani so člani beloruskega sovjeta in člani osrednjega odbora komunistične stranke. To so včeraj uradno potrdili v Minsku. Poročilo pravi, da so oblasti odkrile tajno vohunsko službo trockistov, ki jo je vodil komisar za poljedelstvo, podpiral pa ga je komisar za prosveto. Dolže ju, da sta uničila velika skladišča živeža, veterinarski inštitut pa je živino zastrupil z bacili kolere. Bivšega beloruskega predsednika sovjeta Golodova so zaprli, ker je baje vedel za to zaroto. Po vesteh agencije Tass je predsednika osrednjega odbora ruske sovjetske rupublike v Beli Rusiji Cerjakov včeraj izvršil samomor iz družinskih razlogov.

Komunike o bukareških razgovorih

Popolno soglasje med Rumunijo in ČSR

Bukarešta, 17. junija. r. Včeraj so bili končani razgovori, ki jih je imel češkoslovaški ministrski predsednik dr. Milan Hodža z rumunskimi državniki. O teh razgovorih je bil sinoči izdan naslednji komunike:

Prisrčen sprejem, ki ga je doživel dr. Hodža od strani prebivalstva, je pokazal, kako globoko je zasidrano prijateljstvo med obema narodoma. Isti občutki medsebojnega spoštovanja in prijateljstva so navdajali razgovore, ki so ugotovili popolno soglasnost v kulturnih, gospodarskih in političnih vprašanjih, ki so bila obravnavana. Oba predsednika sta srečno ugotovila, da je sodelovanje med obema državama iz dneva v dan tesnejše in to sodelovanje se bo še poglobilo in nadaljevalo.

Razgovori med obema predsednikoma so se nanašali posebno na gospodarske odnošaje med Rumunijo in ČSR. Rešena so bila vsa vprašanja gospodarske in finančne narave. Oba predsednika sta tudi podčrtala potrebo poglobitve gospodarskih stikov med državami Male antante, kar se bo v bodočnosti tudi zgodilo. Kar se tiče dobav orožja iz ČSR Rumuniji, sta oba predsednika ugotovila z zadovoljstvom, da slone te trgovinske zveze na ugodnih medsebojnih finančnih dogovorih.

Ko sta proučila vsa vprašanja, ki se nanašajo na Srednjo Evropo, sta dr. Hodža in Tatarescu nadaljevala razgovore, ki sta jih imela v Pragi o organizaciji Podunavja in mirnega razvoja teh držav v globoki zvestobi paktu DN in na temelju mednarodnega sodelovanja. Oba državnika sta tudi proučila vse tisto, kar naj pospeši razvoj v tej smeri.

Sinoči sta dr. Hodža in dr. Tatarescu skupno z zunanjim ministrom Antonescom odpotovala v Kladovo, kjer bo danes sestanek predsednikov vlad držav Male antante.

Bilbao se še vedno brani

Poročila frankovcev o zavzetju mesta so bila preuranjena

St. Jean de Luz, 17. jun. AA. Po vesteh s španske meje je bil voditelj španskih falangistov Manuel Hedilja izročen sodišču, ker je snoval zaroto proti domovini in državi. Nacionalistično vojno sodišče ga je dvakrat obsodilo na smrt. Prav tako so obsodili na smrt oziroma na 20 let robije še 14 drugih voditeljev falangistov. 40 oseb pa bodo prepeljali v Gvinejo. Smrtne obsodbe najbrž ne bodo izvršene in bo sledila najbrž splošna amnestija. Izid procesa pomeni zmago skrajnih nacionalističnih ekstremistov.

Vitoria, 17. jun. AA. Havas: Radijska postaja je objavila, da je nacionalistično topništvo od snoči od 17. ure naprej začelo s topovi obdelovati južne vrhove pred Bilbaom, da pripravi naskok nanje. Pod večer se je začela ofenziva na te vrhove. Ni mogoče točno ugotoviti število beguncev in jetnikov, gotovo pa je večje od 10.000.

Madrid, 17. jun. AA. Havas: Po zadnjih vesteh iz Bilbaa se Baski hudo branijo severovzhodno od mesta. Baski so uspešno napadli vzdolž obale. Napadi upornikov pri San Marini in San Rochu niso mogli prodreti črte branilcev. Računajo, da sedaj brani Bilbao 15.000 Baskov, ki so odločeni, da se branijo do zadnje možnosti.

Durango, 17. junija. AA. DNB: Na baskovski fronti je položaj naslednji:

Nacionalistične čete so zasedle vse utrdbe pri Galdacanu in so ponekod že na meji mesta Bilbaa. Čete pri Galdacanu bodo napadle mesto v obliki kleščk, da bi tako preprečile borbe na ulicah Bilbaa. Na levem krilu so nacionalisti prodrli do ceste Orduna—Bilbao.

General Quiepo de Llano je izjavil po radiu, da naj ljudje ne bodo nestrpni, ker Bilbao še ni padel. Zaradi naglega prodiranja nacionalistov so nacionalistični oddelki morali čistiti nekatere gorske predele, kjer se skrivajo rdeči oddelki. Na drugi strani pa morajo pošiljati v koncentracijska taborišča jetnike in begunce, ki jih je bilo včeraj nad 10.000. Bilbao bo neizbežno padel. Nacionalistične čete so že v predmestjih. Toda Bilbao bo zavzet tedaj, ko bo to hotelo poveljstvo in dalo ukaz za to.

V odseku pri Huesci so republikanski oddelki nadaljevali z napadom, pa niso uspeli. Bombardirali so bolnišnice in je bilo ubitih 32 žena in otrok.

Včeraj so nacionalisti pri Bilbau prodrli do Las Arenasa, ki je 14 km severno od Bilbaa ob ustju reke Nervion. Nacionalisti so torej napredovali za 12 km. V odseku Galdacano so nacionalisti zavzeli predmestje Bilbaa Los Caminos in še mesta San Miguel in Iredio.

Beograd, 17. junija. r. Prosvetni minister Stošović je s takojšnjo veljavnostjo razrešil dosedanjega referenta za osnovne šole v dravski banovini pri prosvetnem ministrstvu Franca Erjavca in ga napotil na njegovo prejšnje službeno mesto v dravski banovini.

Radost v Sofiji

Sofija, 17. jun. AA. Bolgarska brzojavna agencija objavlja, da je ministrski svet sklenil na svoji včerajšnji seji, da se rojstni dan prestolonaslednika proglasi za državni praznik. Snoči so ljudje še pozno v noč slavili radostni dogodek na dvoru. Ulice so bile polne. Vsa javna poslopja so bila slavnostno razsvetljena. Prirejenih je bilo tudi več ognjemetov. Na glavnih trgih so pozno v noč igrale vojaške godbe. Zvečer je bilo objavljeno uradno poročilo, da se kraljica počuti popolnoma dobro. Tudi novorojeni prestolonaslednik je popolnoma zdrav.

Politične posledice

Sofija, 17. junija. z. Kakor se zatrjuje, bo imelo rojstvo prestolonaslednika v Bolgariji tudi velike politične posledice. Potrjujejo se vesti, da namerava kralj Boris zopet uvesti svoječasno ukinjeno ustavo. Ob enem naj bi se sestavila koncentracijska vlada, v kateri naj bi bile zastopane vse politične skupine. Te dni bo izdana tudi splošna amnestija, ki jo bo deležnih okrog 4.000 političnih in drugih obsojencev.

Neurath gre v London po kolonije?

Senzacionalne informacije londonskega tiska o ciljih Neurathovega obiska v Londonu

London, 17. junija. z. V zvezi z obiskom nemškega zunanjega ministra Neuratha, ki prispe 23. t. m. v London, poroča diplomatski sotrudnik »Daily Maila«, da se bodo razgovori, ki se bodo pri tej priliki vršili med obema zunanjima ministroma Edenom in Neurathom, nanašali tudi na vprašanje nemških kolonij. To je glavni cilj Neurathovega potovanja v London. Po informacijah lista so se tudi angleški dominijoni na imperijski konferenci izjavili za to, da se to vprašanje razčisti, vendar pa le pod pogojem, da je Nemčija pripravljena razpravljati o novi splošni ureditvi evropskih zadev. Če Nemčija na to pristane, potem je angleška vlada pripravljena proučiti možnost tesnejšega gospodarskega sodelovanja z Nemčijo, pri čemer bi se seveda v prvi vrsti razčistilo tudi vprašanje nemških kolonij. »Morningpost« pa piše, da zaenkrat še ni tako daleč, da bi vprašanje nemških kolonij stopilo v ospredje. Vendar pa so zelo značilni nekateri sklepi imperijske konference, ki so bili sprejeti očividno z namenom, da se omogočijo pogajanja z Nemčijo ter da se pokaže dobra volja Anglije. V vsem tem vidi list spretno roko Chamberlaina, ki želi do kraja razčistiti odnošaje Anglije do Nemčije.

Opozorilo

Na članek v »Slovencu« z dne 17. t. m. z naslovom »Sokol in politika« ne odgovarjajte nikakor in z ničemer. Ohranite mirno kri! Poskrbeli bodo za odgovor poklicani sokolski činitelji.

Izjava

Ker me komunike kr. banske uprave dravske banovine od dne 13. junija 1937 spravlja v zvezo s požigom paviljona na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola, izjavljam, da sem bil ob času, ko je izbruhnil požar, v družbi prijateljev na velesejmskem prostoru, za kar imam na razpolago na stotine prič. Kakor mnogi drugi ljudje, sem takoj ko je švignil plamen na letnem telovadišču, ki je komaj 100 korakov oddaljeno od velesejmskih prostorov, pohitel na lice mesta. Tu sem bil priča ogorčenja in razburljivih manifestacij za sokolstvo, ki jih je izzval zlonamerni požig sokolskega objekta v množici, ki se je nabrala okoli gorečega objekta ter brez ozira na politično opredeljenost glasno obsojala gnusni akt napram plemeniti z državnim zakonom ustanovljeni ustanovi, kateri načeluje sam kralj Nj. Veličanstvo Peter II.

Ker je policija proti manifestantom začela z aretacijami oseb, ki so izzvane po grdem zločinu, dale duška svojemu ogorčenju, sem posredoval pri navzočem upravniku policije, da se izpuste aretirane osebe, nakar se mi je posrečilo pomiriti razburjeno množico ter je bil mir v prav kratkem času zopet vpostavljen. Proti vsem, ki drugače predstavljajo moje nastopanje povodom opisanega dogodka ali pa me hočejo spravljati v kakršnokoli zvezo s samim požigom, bom nastopil sodno.

Rajko Turk, narodni poslanec.

Politični obzornik

Odmev dogodkov preteklega tedna

Mariborska »Neodvisnost«, ki je, kakor znano, glasilo odvetnika dr. Vekoslava Kukovca, objavlja dolg članek o znanih dogodkih v Sloveniji. Pišoč o demonstracijah proti Živkoviću, pravi list: »Ta odpor izhaja predvsem iz vrst sedaj vladajoče stranke, ki vidi v stranki Petra Živkovića svojega najnevarnejšega tekmeca. Če je taka ocenitev pomena in moči JNS in njenega predsednika pravilna, ne bomo tu razpravljali. Zdi se nam pa vendarle čudno, da se je morala prav v Sloveniji vršiti ta vroča bitka med pristaši JRZ in JNS. Če more v drugih krajih države Živković, vsaj kar se tiče pristašev sedanje vlade, nemoteno zborovati, moramo logično sklepati, da se ga drugod ali podcenjuje ali pa da nima sedanja večina v drugih pokrajinah dovolj pristašev za organizirano akcijo proti javnim prireditvam Živkovićeve stranke. Z drugimi besedami povedano bi to pomenilo, da ima sedanja vlada nekaj več pristašev samo v Sloveniji, kar je pa z ozirom na vsedržavno obsežnost in pomen stranke JRZ vsekakor premalo. S tem seveda nočemo reči, da ima JNS več pristašev in da je ona številčno močnejša. Nasprotno.. « »Neodvisnost« nato nadaljuje: »Boj, ki se vodi proti JNS, je naperjen proti diktatorskim političnim poizkusom in programom, proti poizkusom obnovitve ali ohranitve nedemokratskih režimov, proti poizkusom uvedbe prikritih ali neprikritih fašističnih vladavin...« List zaključuje svoja izvajanja, da je »poglavitna potreba trenutka, da se slovensko ljudstvo otrese sedanjih tesnih političnih in miselnih spon in se dvigne do višjega in širšega pojmovanja svoje naloge in svojega pomena« — Isti list piše o »Živkovićevem potovanju po Sloveniji« še na drugem mestu. Tu čitamo ta-le zabeležbe vreden odstavek: »Mnogo pa jih je bilo — tudi med pristaši bivše SDS, SLS in drugih strank, ki so spoznali jedro vsega vprašanja, grozno tragiko naše strankarske tradicije in ki so si v enem izmed važnih trenutkov slovenske zgodovine podali roke, kajti slovenski narod je le eden in le ena je prava pot, ki jo mora najti vsak, ki gleda, kritično gleda...«

Organizacija „gibanja" dr. Kukovca

Kakor javlja »Obzor«, je bil preteklo nedeljo v Mariboru ustanovni občni zbor »Slovenske tiskovne zadruge«, ki ima nalogo »pospeševati gospodarstvo svojih članov z ustanavljanjem tiskarskih in knjigoveških obratovalnic, z vzdrževanjem knjigarn in trgovin s pisarniškimi potrebščinami in z izdajanjem in razpečavanjem listov, brošur in tiskanih predmetov sploh.« Ta zadruga ima namen organizirati tisk dr. Kukovčevega delavsko-kmetskega »gibanja«. Zadružni delež znaša 10 Din. V načelstvo zadruge so bili izvoljeni: Andrej Žmavc, ravnatelj vinarske šole v p. kot predsednik, Blaž Kaluder, strugar drž. žel., Josip Benkič, čevljar, dr. Julij Gabrovšek, odvetniški pripravnik, Stanko Hiti, novinar, vsi iz Maribora, Stanko Terčak, učitelj v Marenbergu, Štefan Gornik, posestnik pri Sv. Petru, Martin Korošec, trgovec pri Sv. Lovrencu, inž. A. Štebi in dr. Igo Gruden, odvetnik, oba v Ljubljani. V nadzorstvo so bili izbrani: Rudolf Golouh, šef borze dela v Mariboru, A. Šmid, trgovec v Ljubljani, Fran Rešek, trgovec v Beltincih, Drago Zupančič, učitelj v Dornavi, Jos. Čeh, ključavničar pri Sv. Lenartu, M. Bizjak, posestnik v Šmartnem ob Paki, in Fr. Škerjanc, posestnik v Zalogu. — Sestava načelstva in nadzorstva »Slovenske tiskovne zadruge« kaže, da so se dr. Kukovčevemu delavsko-kmetskemu gibanju pridružili tudi posamezni pristaši bivše socialistične stranke. Imepi Štebi in Golouh to izpričujeta.

Titulescu v Pragi

Pariz, 17. jun. AA. Bivši rumunski zunanji minister Titulescu je včeraj dopotoval iz Londona v Pariz. Spremlja ga Badulescu. Titulescu je ob 17.40 odpotoval v Prago.

Borzna poročila.

Curih, 17. junija. Beograd 10.—, Pariz 19.4325, London 21.5550, New York 436.50, Bruselj 73.70, Milan 23.—, Amsterdam 240, Berlin 174.95, Dunaj 81.70—81.80, Praga 15.25, [illegible]

PAT in PATACHON v najnovejši veseli komediji

PROPALO NASLEDSTVO

SODELUJEJO ŠE: Lucie Englisch, Tibor v. Halmay, Rudolf Karl in Mady Rahl.

PREMIERA v petek, dne 18. t. m. v KINU UNIONU

Letošnja stavbna sezona pri nas

Nekateri znaki kažejo, da bo slabša od lanske

Ljubljana, 17. junija.

Pred začetkom letošnje stavbne sezone so nekateri napovedovali, da bo letos več stavbnih del, kakor lani. Lani je prenehalo mrtvilo, ki so ga upravičeno imenovali gospodarsko krizo. Znaki konjunkture so se začeli pojavljati tudi v drugih gospodarskih panogah, zato je bil upravičen optimizem, da se bo poživela stavbna delavnost še bolj v letošnji stavbni sezoni.

Doslej se pa še ni pokazalo temeljito izboljšanje v večjih krajih, kjer je zaposlenih največ stavbnih delavcev. Še vedno je mnogo sezonskih delavcev nezaposlenih, zlasti v Ljubljani, kjer se zbirajo delavci iz vse Slovenije, ko ne morejo dobiti dela v domačih krajih. Ko se stavbna delavnost ni razvila v prejšnjih mesecih, so to nekateri pripisovali mezdnemu gibanju, češ stavbna sezona se bo razmahnila šele po podpisu kolektivne pogodbe. Zdaj, ko je pogodba podpisana, vendar ni nobenih posebnih znakov izboljšanja. Toda bi bilo seveda še prezgodaj ocenjevati, kakšna bo letošnja stavbna sezona, čeprav strokovnjaki trde, da ne bo boljša od lanske, odnosno, da bo še celo slabša. Doslej je bila v resnici v Ljubljani manj živahna delavnost kakor lani osorej. Vendar se v Ljubljani letos obeta več stavbnih del kakor lani ob tem času.

Zadnja leta je v Ljubljani nekoliko manj občinskih del, ki so jih po krivici začeli imenovati »javna«. Prejšnja leta so v mestu tlakovali ceste, gradili tramvajsko progo, zidali javna poslopja itd., dočim si sedaj sezonski delavci lahko iščejo zaslužek samo pri zasebnih delih. To seveda vpliva na delovni trg. Upoštevati pa je tudi treba, da vlada velika nezaposlenost v drugih strokah. Izučeni pomočniki drugih strok zaradi tega iščejo zaslužek kot nekvalificirani delavci pri stavbnih delih. Nezaposleni so čevljarji, brivci, peki, krojači... Za primer naj samo navedemo, da je v Ljubljani zaposlenih v pekarnah okrog 120 pekovskih pomočnikov, dočim je brez dela 40 pomočnikov. Mnogo večja nezaposlenost kakor v pekovski stroki je v drugih strokah. Razen tega pa dela niso dobili niti vsi poklicni stavbni delavci.

PODPIS KOLEKTIVNE POGODBE ZA TESARJE IN STUDENČARJE

Razen okvirne kolektivne pogodbe v stavbni stroki bodo urejale delovne pogoje še specialne pogodbe za posamezne stroke, za tesarje, studenčarje, delavce v kamnolomih in opekarnah in za kamnoseke. Te dni je bila sklenjena kolektivna pogodba med združenjem tesarskih mojstrov in studenčarjev v Ljutomeru in zastopniki delavstva. Delokrog združenja se razteza na vso bivšo mariborsko oblast. Združenje šteje 44 članov, mojstrov. Šest članov je v Mariboru, Celju in Ptuju.

Po novi kolektivni pogodbi so bile določene mezde za tesarje in studenčarje v I. in II. razredu prav tako visoko kakor s kolektivno pogodbo v Ljubljani. V I. razred spadata Celje in Maribor. Mezde v tem razredu znašajo za pomočnike do 3. leta po izučitvi minimalno 4.50 Din na uro, za pomočnike čez tri leta prakse pa 5.5 do 5.75 Din na uro.

V II. mezdnem razredu so kraji: Ptuj, Gornji grad, Murska Sobota, Ljutomer, Slovenjgradec, Lendava, Dravograd in sreza Maribor levi in desni breg. Mezde znašajo za pomočnike do 3 leta po izučitvi 3.75 na uro, za pomočnike z večletno prakso pa 4.25 Din. — V III. mezdnem razredu so vsi drugi manjši kraji, kjer so mezde 25 par nižje kakor po ljubljanski kolektivni pogodbi, in sicer znašajo 3 Din na uro za pomočnike do 3 leta prakse, za pomočnike, ki imajo nad 3 leta prakse, pa 3.50 Din na uro.

Kolektivna pogodba stopi v veljavo 21. junija.

Prihodnje dni se bodo začela pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe za delavce, zaposlene v kamnolomih. Sklenjena tudi še ni kolektivna pogodba za delavce v opekarnah.

ROMEO IN JULIJA

po istoimenem nesmrtnem delu W. Shakespeareja

V GLAVNIH VLOGAH: NORMA SHEARER in LESLIE HOWARD.

Predvaja KINO SLOGA od petka dalje.

Sokolstvo

Za zgradbo nove mogočne sokolske trdnjave

Zelo dobro obiskan informativni sestanek Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu

Ljubljana, 17. junija

Ljubljanski Sokol je priredil snoči informativen sestanek za svoje članstvo v zadevi bodočega reprezentativnega sokolskega doma na letnem telovadišču v okviru Petrove petletke. Vabilu društvene uprave se je odzvalo mnogo Sokolov, da je bila telovadnica Narodnega doma skoraj polna. Navzoč je bil tudi prvi podstarešina SKJ br. E. Gangl.

Starosta br. Kajzelj je pozdravil zborovalce, med njimi zastopnika policije in poudarjal, da so prvič, odkar pomni, vsi ljubljanski dnevniki, med njimi tudi »Slovenec«, objavili poziv na sestanek in zato je pač tudi razumljiv tako lep odziv. Naglašal je tudi, da so nekateri v zmoti glede namena sestanka, ki je zgolj informativnega značaja: gre le za zgradbo sokolskega doma.

Nato je povzel besedo načelnik odseka za zgradbo sokolskega doma, podžupan dr. Ravnihar. Uprava našega društva me je naprosila — je dejal govornik —, da podam kot predsednik odseka za zgradbo našega sokolskega doma poročilo o stanju te naše srčne zadeve. Da pa razpršim vsak dvom in že vnaprej odklonim morebiten očitek, izjavljam, da ta sestanek ni bil sklican pod vtisom žalostnega dogodka preteklih dni. Zato se o njem na današnjem sestanku ne bo razpravljalo, to že zategadelj ne, ker smatramo, da je stvar sub judice, kakor pravimo pravniki. V teku je sodna preiskava, ki bo z nepristransko sodbo razčistila zadevo. Tej sodbi nočemo in ne maramo z nobeno besedo in z nobeno gesto prejudicirati, ker hočemo v vsakem pogledu varovati svoje dostojanstvo. To dostojanstvo smo dolžni varovati sami sebi, še bolj pa sokolski misli in pa Njemu, najvišjemu pokrovitelju v naši državi. (Tem besedam je sledilo spontano ploskanje in gromko vzklikanje kralju Petru II). Pa tudi zategadelj ne bomo razpravljali o zadevi, ker sokolska misel in njeni življenjski pogoji v opravičilo svoje eksistence ne potrebujemo ne kričeče reklame ne demonstracij. Misel sokolska je tako mogočna in silna da je je samo življenje, je večna in neumrljiva in je noben trenoten pretresljaj ne more omajati, pa je tudi noben zdrav slovanski narod pogrešati ne more.

Naš današnji sestanek je namenjen izvedbi sklepa našega zadnjega občnega zbora, ki se je po besedah br. staroste glasil: »Ob koncu Petrove petletke l. 1941. naj bo položen temeljni kamen domu — v spomin na zgodovinski dan, ko bo naš starosta Nj. Vel. kralj Peter II. prevzel vladarske posle. Ta program naj izvede odsek za zgradbo sokolskega doma Ljubljanskega Sokola. Ta odsek je bil ustanovljen na izrednem občnem zboru 12. V. 1933, njegov glavni namen pa je zbirati glavnico in sicer: a) za zgradbo sokolskega doma; b) za ureditev letnega telovadišča, kolikor je v zvezi z gradnjo doma; c) za zgradbo smuškega zavetišča oziroma okrevališča; č) oreskrbeti načrte in voditi ter nadzorovati vsa gradbena dela; d) nadzorovati tudi druga gradbena dela, ki mu jih poveri uprava. Glede na to delo je bil odsek razdeljen v dva pododseka, gospodarskega in gradbeno tehničnega. Odsek deluje že od l. 1934 dalje, a stvarno podlago sta mu dala dva pomembna dogodka: ljubljanski občinski svet je s sklepom od 17. IV. 1933 velikodušno in s pravim razumevanjem nacionalne dolžnosti podaril Ljubljanskemu Sokolu svet, ki po svoji prostornosti in po svoji legi predstavlja eno najlepših telovadišč v državi. Drugi pomembni dogodek je bila proslava 70-letnice našega društva, ki je bila združena s pokrajinskim zletom. Zlet je krasno uspel v moralnem in pa tudi v gmotnem pogledu, saj je bilo 538.321 din čistega dobička. Ta vsota je postala osnovna glavnica za zgradbo našega doma. Prva naloga odseka je bila, urediti letno telovadišče in mu dati dostojno lice. Lepo urejeno telovadišče je bilo že 2. VI. 1935 izročeno društveni upravi, s tem pa je bil tudi položen prvi temeljni kamen bodočemu domu, ki bo zrasel na istih tleh. Ureditev telovadišča je seveda zmanjšalo glavnico, ki znaša le 424.981 din. V smislu sklepa zadnjega občnega zbora smo pa tudi del glavnice posodili Sokolski Matici za dovršitev sokolskega okrevališča v Kranjski gori. Posojilo je plodonosno naloženo, zadostno krito ter v primeru lastne potrebe odpovedljivo. Zdaj gre za to — to je glavni namen današnjega sestanka — da resno razmišljamo, kako se bomo dejansko približali svojemu cilju.

Na razpolago imamo veličasten idejni načrt mojstra Plečnika, ki predstavlja tako po obsegu kakor glede izdatkov naš maksimalni program. Ali ga bomo izvedli v celoti ali v etapah — to bo odvisno od naših naporov, od naše požrtvovalnosti, od razumevanja vsega našega članstva in vse naše javnosti. Odsek je mnenja, da moramo predvsem apelirati na požrtvovalnost našega članstva, ker bo najlepše posvetilo našega doma, če si bomo lahko rekli: naša lastna požrtvovalnost ga je zgradila.

Šele ko doprinesemo ta dokaz naše požrtvovalnosti, smemo apelirati na ostalo javnost. Zato smo v zvezi s tem skupaj z društveno upravo izdali oklic na članstvo dne 2. IV. 1937, v katerem prosimo, da gmotno prispeva h gradbeni glavnici. Ni to noben pritisk, ni nobeno obdavčenje ter je prepuščeno svobodni volji posameznikov, da prispevajo, kolikor je v njih moči, naenkrat ali v obrokih ali v mesečnih prispevkih.

ZAKAJ HOČEMO IMETI SVOJ DOM

To je naše prestižno vprašanje kot matice vsega sokolstva na slovanskem jugu. Povsod se dvigajo sokolski domovi, društva, ki so potomci naše matice, so lastniki domov, le mi smo brez lastne strehe in moramo uživati gostoljubnost pod tujim krovom. Naš dom pa mora biti lep in velik, reprezentativen, kakor ga je vredna matica sokolska na slovanskem jugu. Zgradbo novega doma pa nam narekuje tudi živa potreba, saj so nam postali prostori v Narodnem domu pretesni, ne glede na to, da ne ustrezajo sodobnim zahtevam. Znano vam je, da je bil Narodni dom zgrajen bolj v reprezentativne kakor praktične svrhe.

Potrebujemo svoj dom, da lahko izpolnjujemo svojo glavno nalogo: telovadbo. Na tem temelju namreč gradimo telesno in duševno zdravje svojega naroda. Če bi zavrgli ali zanemarjali to temeljno misel svojega programa, potem nismo več Sokoli. Naše polne telovadnice nam pričajo, da se dobro zavedamo in na laž postavljajo vse one preroke, ki pravijo, da pripada sokolska telovadba preteklosti. Telovadba je temeljno društveno delo in bistvo sokolske misli. Zato so tako važni ti naši domovi in zato je skrajni čas, da stopi tudi Ljubljanski Sokol iz svoje rezerve in postavi javnosti zahtevo po lastnem domu.

Govor dr. Ravniharja je bil sprejet z viharnim odobravanjem, nato pa je starosta br. Kajzelj poročal o akciji za lasten dom, ki se je začela že pred 50 leti. Takrat je hotela ljubljanska občina podariti društvu parcelo, na kateri stoji danes lesena lopa Narodnega gledališča, in društvo je imelo na razpolago tudi 30.000 goldinarjev brezobrestnega posojila, ki ga je ponudil znani slovenski mecen pokojni Josip Gorup z Reke. Vse to je bilo dovolj za zgradbo doma, a ker se je takrat začela akcija za gradnjo Narodnega doma, je Sokol opustil prvotno namero, ves nabrani denar pa izročil društvu Narodni dom ter tako omogočil zgradbo poslopja, v katero se je društvo vselilo. Po vojni je bilo več prilik, da preide Narodni dom v last Ljubljanskega Sokola, žal pa so bile zamujene in tako so dobili Sokolu nenaklonjeni ljudje v odboru društva Narodni dom absolutno večino. Sokol ima na razpolago le telovadnico in pisarniške prostore in je naravnost primoran zgraditi si lasten dom.

Vabilu odseka za gradnjo doma se je doslej odzvalo 180 članov, ki so subskribirali 76.550 Din. Ker šteje Ljubljanski Sokol 1435 članov, apelira starosta tudi na druge, da podpišejo in prispevajo za gradnjo doma, kolikor je pač v njihovi moči. Vsak naj to smatra za svojo moralno dolžnost. Tudi najmanjši znesek je dobrodošel! Prav tako opozarja starosta na redno plačevanje članarine, s katero se krijejo režijski stroški.

Starosta je prečital pismi ljubljanske župe in Sokola I na Taboru, v katerih obe organizaciji sporočata, da sta Ljubljanskemu Sokolu glede na nesrečo, ki ga je zadela te dni, poklonili vsaka po 1000 din. Ta velikodušen čin je izzval spontano navdušenje.

Sledila je debata in stavljenih je bilo več predlogov glede pobiranja prispevkov za bodoči sokolski dom. Sprejeti so bili predlogi br. Vrhovca, Sterlekarja in drugih, da se: 1. pobira pri vsaki prireditvi Ljubljanskega Sokola poleg vstopnine posebej 1 din za dom; 2. izdajo se enodinarski bloki; 3. uprava bo založila slike pogorelega paviljona, ki bodo po 10 din; 4. založene bodo tudi slike iz delovanja Ljubljanskega Sokola od prvih početkov do danes; 5. prodajali se bodo ostanki pogorelega paviljona kot spominske relikvije.

Sokoli so zapeli pesem sokolskih legij in se na poziv staroste br. Kajzelja mirno razšli.

15letnica Sokola v Stražišču

V nedeljo 20. t. m. proslavi Sokolsko društvo v Stražišču 15letnico svojega obstoja in slovesno razvije naraščajski prapor. Delovanje društva je zelo plodonosno. V tem času si je postavilo svoj dom, kjer se zbira sokolska družina, da krepi svoje mišice, bistri um in se vzgaja v ljubezni do svojega kralja in drage nam Jugoslavije. Ob 10letnici je razvilo svoj društveni prapor, pod katerim stopa ponosno in samozavestno v boljšo in lepšo bodočnost. Za Petrovo petletko je društvo sklenilo poleg drugega povečati svoj dom, kar se je deloma že zgodilo, ostali del pa dovrši, čim bodo dopuščale denarne prilike.

Agilni naraščaj je hotel tudi sam kaj prispevati k Petrovi petletki. Odločil se je zbrati sredstva za nabavo naraščajskega prapora. Z vsem navdušenjem in veliko požrtvovalnostjo so tekmovali naraščajniki in naraščajnice, kdo bo nabral več denarnih prispevkov. Tako so nabrali lepo vsoto in jo povečali že z igro »Jurček«, ki so jo vprizorili v aprilu. Društvena uprava je rade volje ustregla želji naraščaja, da se slovesno razvije njihov prapor ob društveni 15letnici.

Spored slavnosti je sledeč: ob 13. skušnje, ob 15 slovesno razvitje prapora, nato sprevod skozi vas in nazaj na telovadišče ob Sokolskem domu, kjer bo nastop V. skupine. Po javni telovadbi bo sokolska zabava na letnem telovadišču in v domu. Pri vsej prireditvi bo sodelovala godba I. plan. polka iz Škofje Loke. Ker je čisti dohodek namenjen za dograditev doma in odplačilo dolga, vabi društvo vse sokolstvo in prijatelje sokolske misli, da se prireditve udeleže v čim večjem številu v geslu: »Le naprej!« Zdravo!

Že prihajajo z barvo na dan

Včeraj smo se še čudili, odkod naenkrat tolika pozornost in zanimanje »Slovenčeve« gospode za sokolstvo, danes se pa ne čudimo več, ker gospodje že prihajajo z barvo na dan. Sicer se tudi včeraj nismo čudili, ker smo itak že vnaprej vedeli, kam pes taco moli in kaj se bo iz te velike ljubezni do sokolstva prav kmalu izcimilo. Pa se je res takoj izcimilo. Danes beremo v »Slovencu« čudovito modrovanje o Sokolu in politiki, prepleteno s celo vrsto neresnic in podtikanj. Kakor rdeča nit se pa vleče skozi vse modrovanje pobožna želja, da bi oblast udarila po Sokolu in mu vsaj razpustila vodstvo, če že nič drugega.

Sokolstvu samemu prepuščamo odgovor na to nekvalificirano zavijanje in podtikanje, ki saj bo samo najbolje vedelo, kako je treba takim »prijateljem« odgovoriti. Preveč so preizkušene in prekaljene sokolske vrste v borbi za narodne svetinje, prebogata je njihova zgodovina borbe za narodno stvar in dovolj dokazov lahko dopreneso, kaj so storili v najtežjih časih za naše narodno življenje, da lahko gredo mirno preko takih izpadov svojih nasprotnikov.

Čudimo se pa »Slovencu«, da se tako nerodno zaletava v Sokola. Če ga že skomina po razpustu sokolskega vodstva, naj bi vsaj povprašal telefonično, kako se to vodstvo imenuje, da ne bo klical na pomoč državne oblasti, naj razpusti organ, ki ga sploh ni. »Slovenec« je namreč odkril starešinstvo sokolske župe za dravsko banovino, ki ga sploh ni, ker ne poznamo nobene sokolske župe za dravsko banovino. »Slovenec« torej kliče na odgovor nekoga, ki ga ni. Kar naj ga kliče, se mu bo že odzval po tisti znani: »Zovi, samo zovi, nikar neče doći!«

General Simović v Pragi

Praga, 16. junija

Poveljnik jugoslovenskega letalstva divizijski general Dušan Simović je posetil v torek popoldne s svojim spremstvom in našim poslanikom v Pragi dr. Protićem staromestni magistrat, kjer je v magistratni kapelici položil venec na grob neznanega vojaka. Pred magistratom je stala častna četa pešpolka 5. T. G. M. V magistratnem vestibulu so bile zbrane deputacije častnikov, podčastnikov in vojakov ter vojaških šol praške posadke. Izmed generalitete so pričakovali jugoslovenskega vojaškega dostojanstvenika šef prezidija v ministrstvu narodne obrambe general dr. Vobratilek s šefom letalskega oddelka divizijskim generalom inž. Fajfrom, poveljnik 1. pehotne divizije general Langer, generali Hašek, Janoušek in Vicherek, za prvo pehotno brigado poveljnik pešpolka 5. polkovnik Chalupa, podpolkovnik Rameš in drugi.

Ob prihodu divizijskega generala Simovića in poslanika dr. Protića je zaigrala vojaška godba jugoslovensko in češkoslovaško himno. Po pozdravih je pozdravil general Simović zastavo polka in pregledal častno četo. Skozi špalir vojske je odšel v magistratno kapelico, pred katero ga je opozdravil v srbohrvaščini novi praški župan dr. Zenkl. V kapelici je položil na grob neznanega vojaka krasen venec s trakovi v jugoslovenskih narodnih barvah in z napisom: »Jugoslovensko vojaško letalstvo češkoslovaškemu neznanemu vojaku«. Potem si je ogledal znamenitosti magistratne dvorane in se vpisal v spominsko knjigo, nakar je odšel v posete k načelniku generalnega štaba.

Pred svečanostjo na magistratu je sprejel delegacijo našega letalstva minister narodne obrambe F. Machnik. Štirim članom delegacije je izročil minister odlikovanja in sicer generalštabnemu polkovniku Damjanoviću in letalskemu polkovniku Navratilu red Belega leva III. stopnje, letalskemu podpolkovniku Zdenku Gorjupu red Belega leva IV. stopnje, letalskemu inženjerju S. Momčiloviću pa red Belega leva V. stopnje. Odlikovancem je minister prisrčno čestital, za kar se mu je zahvalil general Simović. Svečanosti so prisostvovali generalni inspektor češkoslovaške vojske general Syrovy, poveljnik češkoslovaškega letalstva Fajfr, general Hašek, Kella, dr. Vobratilek in še več vojaških dostojanstvenikov.

Dela na cesti med Šiško in št. Vidom

Ljubljana, 16. junija

Pred dnevi že so se pričela živahnejša dela na cesti med Ljubljano in št. Vidom kjer polagajo zaenkrat v glavnem v odseku med Heinriharjevo hišo in Zajčevo vilo, novo cestišče. Poleg večjega števila delavcev in strokovnjakov sta tu na delu tudi dva cestna valjarja, ki valjata in utrjujeta gramoz, nasut na plast kamenja. Od Heinriharjeve hiše dalje polagajo na novem cestišču, ki zavije s starega precej na levo proti remizi, nove tračnice za tramvajsko progo, ker se mora umakniti. Lok ceste v odseku med Zajčevo vilo in remizo bo precej ublažen, vendar pa bo nastal med novim cestiščem in tramvajsko progo velik prazen prostor, na katerem bo, urejen sčasoma lep park. S prestavitvijo delne tramvajske proge so pričeli tudi že na cesti v Dravljah, kjer so morali progo tik lesenega znamenja presekati in gre zdaj tramvajski promet v št. Vid in obratno s prestopanjem.

Glavna cesta je zaprta za promet od odcepa na Vodnikovo cesto v Šiški do Dravelj nasproti Šarca, tik pred tovarno »Storo« ter mitnico, kjer pride draveljska, to je podaljšana Vodnikova cesta, zopet na glavno cesto proti Gorenjski. Zaprti del ceste uporabljajo razen tramvajskih voz le kolesarji in seve pešci, ki se lahko umikajo tudi na stezo ob levi strani. Vožnja z avtomobili je tam nemogoča in tudi ni dovoljena. Po cesti prihajajo le težki tovorni avtomobili inž. Dedekovega podjetja, ki sproti dovažajo težke tovore kamenja, gramoza in drugega gradbenega materiala. Skale kakor tudi gramoz dobavlja podjetje iz lastnega kamnoloma v Pirničah odnosno z obrežja Save. Ves promet iz Ljubljane je zdaj usmerjen po Vodnikovi cesti, kar povzroča nemale težave, zlasti velikim avtobusom, ki vzdržujejo zvezo z Gorenjsko in obratno. Vodnikova cesta bi bila sicer za silo dovolj široka tudi za večji promet, toda ne povsod, ker ima ostre ovinke zlasti v Zg. Šiški in še bolj v Dravljah, kjer hiše ne stoje v črti. Tam se cesta ponekod silno zoži in sicer ravno na najbolj ostrih ovinkih. To in pa nedisciplviniranost voznikov, često tudi pešcev, je krivo, da pomeni živahnejši promet po tej cesti razmeroma veliko nevarnost. Da ne bo nesreč, bi kazalo urediti na Vodnikovi cesti, zlasti na nevarnejših mestih strožjo prometno službo, kar je naloga policije. Spričo velikega prometa, ki ga je morala prevzeti Vodnikova cesta, kaže, da bo cestišče kaj kmalu povsem razrvano, kajti že popreje je bilo le slabo utrjeno. Že sedaj, komaj po nekaj dneh prometa po tej cesti, se kažejo znaki preobremenjenosti in dobiva cesta velike kotanje.

Iz Celja

—c **Na strokovni nadaljevalni šoli** mestne občine celjske, ki je 30. maja zaključila šolsko leto, je v šolskem letu 1936/37 v 14 razredih poučevalo 28 učnih moči. V začetku šolskega leta je bilo vpisanih 325 vajencev, med temi 79 deklic, ob koncu šolskega leta pa je ostalo 282 vajencev, med temi 56 deklic. Z uspehom je dovršilo razred 230 vajencev in vajenk, 35 jih ima popravni izpit, padlo pa jih je 17. Po veri je 261 rimokatolikov in 1 protestant, po narodnosti pa 278 Slovencev, 3 Hrvatje in 1 Nemec. Stavbnim obrtom je pripadalo 75, mehaniško tehničnim 44, umetelnim 20, živilskim 17, oblačilnim 104 in ostalim obrtom 22 vajencev in vajenk. Šolsko leto 1937/38 se bo pričelo za vse razrede v nedeljo 5. septembra, pouk pa bo trajal do konca maja 1938.

—c **Polovična voznina za obiskovalce obrtne razstave v Celju in razstavljalce.** Generalna direkcija drž. železnic je dovolila vsem obiskovalcem obrtne razstave, ki bo v Celju od 1. do 15. avgusta, polovično voznino. Vsak obiskovalec razstave naj kupi na odhodni postaji cel vozni listek in železniško legitimacijo K 13. Vozni listek in legitimacija s potrdilom o obisku razstave velja za brezplačen povratek. Dovoljena je tudi polovična voznina za razgledniške vlake, ki so namenjeni za razstavo. Vsak razstavljalec plača za blago, namenjeno za celjsko razstavo, celo voznino, prevoz blaga iz Celja nazaj pa je brezplačen.

—c **Dve nesreči.** V ponedeljek je šel 40letni posestnik Josip Budna z Ljubnega čez neko brv. Nenadno se je brv vdrla, pri čemer si je Budna nalomil levo nogo. Na Ponikvi je padla 34letna dninarica Josipina Vrečkova z voza in si izpahnila levo roko. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 17. junija, katoličani: Adolf.

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Osamljena žena.
KINO IDEAL: Žene stavkajo.
KINO SLOGA: Izdajalci.
KINO UNION: Čarobni zvoki.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

Poletna vročina se bo šele prav začela, pa je ozračje že tako elektrizirano, da dan za dnem poka. Kar na lepem se pripode od nekod črni oblaki. Začne se bliskati, grmeti in treskati kakor na sodni dan. Zdaj pritisne neznosna vročina, da se vsi potimo, zdaj zopet postane hladno kakor v pozni jeseni, da nas skoraj zebe. Vsa narava je nekam nervozna, zbegana in zmešana. Letni časi so se nam tako zmešali, da imamo pozimi pomlad in spomladi zimo. Lije enkrat mnogo preveč, drugič zopet ni nobenih padavin. Skratka, v naravi so nastali čudni pojavi in zaman se vprašujemo, kaj pomenijo.

Človek je pa del narave in ne smemo se torej čuditi, da so nastali čudni pojavi tudi med ljudmi. Pritisk elektriziranega ozračja čutimo vedno bolj tudi na sebi. Nervozni smo, razburljivi, nagle jeze, sami prav ne vemo, kaj hočemo. To velja v splošnem. So pa tudi poedini primeri, čudna znamenja, da človek kar verjeti ne more, da je kaj takega mogoče. Oni dan je prišel v Ljubljano nekdo s kmetov in pravil je, da je imel njegov sosed doma brejo kravo. Oteliti bi se bila morala, pa je nastal naenkrat čuden pojav. Okravilo se je namreč tele in zdaj vaščani ne vedo, kaj je krava in kaj tele, niti ne, kdo je v tem primeru stara in kdo mladič. Sosedov sosed ima pa mačko, pridno domačo mačko in miši v kašči. Pa je nekega dne miška vpričo njega naskočila in pohrustala mačko. Sosed sosedovega soseda ima pa psa, dobrega čuvaja, priklenjenega pri hiši. In nekega večera je pes požrl samega sebe. Začel je pri repu in končal pri glavi.

To so torej čudni pojavi ali znamenja — ne na nebu, temveč na zemlji, na naši kršni slovenski zemlji. A znamenja vedno nekaj pomenijo.

Iz Trbovelj

— **Tržne cene:** živilski trg je bil v torek po dolgem času zopet dobro založen. Bil je plačilni dan, zato je pripeljalo na trg svoje pridelke mnogo kmetov iz Savinjske doline in spodnjega Zasavja. Na trgu je bilo zlasti veliko domačih češenj, ki so jih kmetje prodajali večinoma po 4 Din kg. Le bosanske in banatske češnje, ki jih prodajajo na trgu razne branjevke, so imele višjo ceno in sicer 6 do 8 Din kg. Jagode so še vedno drage in so jih kmetice prodajale po 5 Din liter, borovnice ap po 2 Din. Nekaj je bilo na trgu tudi gob in so prodajale suhe po 3 Din liter, sveže pa po 5 Din kg. Posebno veliko je bilo sočivja. Luščen grah so kmetice ponujale po 5 do 6 Din lit., v stročju pa po 3 Din. Novi krompir stane 3 Din kg, kaže pa, da se bo v kratkem pocenil, ker se obeta letos dobra letina in so ga kmetice danes prvič prinesle na trg. Mnogo je bilo na trgu tudi svinj, ki so jih pripeljali kmetje iz Bučke in Savinjske doline. Prodajali so 9 tednov stare po 150 Din, 9 mesecev stare pa po 500 do 550 Din. Kmetje so napravili danes po vsej priliki prav dobre kupčije, pa tudi kmetice, ki prinašajo na trg svoje pridelke v koših, so proti koncu predpoldneva zadovoljne odhajale. —

— **Predavanja o obrambi pred napadi iz zraka:** Tukajšnji občinski odbor Rdečega križa bo v prihodnjih dneh organiziral več predavanj o obrambi pred napadi iz zraka s predvajanjem filma. Predavanja s predvajanjem filma o obrambi pred napadi iz zraka bodo 16. junija ob 19. uri v Delavskem domu za odrasle, 17. junija ob 17. uri v Društvenem domu za deško in dekliško šolo Trbovlje in šolo Sv. Katarina, 18. junija ob 20. uri pa istotam za odrasle. Vstopnine ni, ker je film kulturno-prosvetnega značaja. Vsebino filma bodo tolmačili za to določeni strokovnjaki. —

— **Letošnji nabori** v naši dolini bodo 18. julija za mladeniče pristojne v občino Hrastnik-Dol, dne 19. julija za mladeniče rojene leta 1916 in 1917, 20. julija za mladeniče letnikov 1912, 1913, 1914 in 1915, ki so bili pri zadnjem pregledu spoznani začasno nesposobnim, kakor tudi za one, ki še niso bili pregledani. Dne 21. julija so nabori za mladeniče, rojene leta 1910, 1911 in 1906, ki so začasno nesposobni, in za one, ki niso pristojni v Trbovlje, žele pa biti v Trbovljah rekrutovani. Naborniki naj prineso k naboru predpisane dokumente. Dne 21. julija bo zaprisega za vse one obveznike operativne in rezervne vojske, ki doslej še niso položili prisege zvestobe Nj. Vel. Kralju Petru II. Rekrutovanje se bo začelo vsak dan točno ob 7. uri.

Iz Škofje Loke

— **Diplomiran je bil** na veterinarski fakulteti v Zagrebu g. Ivo Plantarič, sin posestnice in lastnice Škofjeloške kavarne ge. Minke. Iskreno čestitamo!

— **Slovo zavednega Sokola.** Od Škofje Loke se je poslovil uslužbenec doške šole g. Anderle Anton, ki ga bomo ohranili v najlepšem spominu. G. Anderle je bil vsa leta zaveden član Sokola in se je udeleževal vseh pevskih nastopov. Na Jesenicah, pri KID, mu želimo mnogo uspehov!

Iz Ptuja

— **Podružnica »Putnika« v Ptuju otvorjena.** V soboto je bila svečano otvorjena podružnica »Putnika«, ki ima svoje prostore v Mestni hranilnici. Otvoritvi te važne ustanove so prisostvovali med drugimi tudi podžupan g. Cvikl Ivan, predsednik Olepševalnega in tujskoprometnega društva šol. nadzornik g. Pretner in za goetil. zajčnico zadnega restavrater g. Rožič.

DNEVNE VESTI

— **K debati o dobrovoljcih, klerikalcih in liberalcih.** Včerajšnji »Slovenec« se je obregnil ob naš list, ker smo po beograjski »Javnosti« ponatisnili notico »Črna točka«, nanašajoč se na vprašanje udeležbe klerikalcev v dobrovoljskem pokretu. »Slovenec« je strašno hud, češ, kdo pa pravi, da ni bilo med dobrovoljci tudi njegovih somišljenikov. Ni pravila brez izjeme. Res je bilo med dobrovoljci tudi nekaj redkih pristašev »Slovenčevega« tabora, samo zdi se nam močno, da to niso bili mladeniči, idealisti tistega kova, ki ga ima v mislih »Slovenec«. Tudi med klerikalcem in klerikalcem je velika razlika. Znan nam je primer nekega dobrovoljca, ki je padel na bojišču v Dobrudži. Tudi on je pripadal tako zvanemu klerikalnemu taboru, toda njegovo politično obzorje je bilo široko, on ni poznal politične zagrizenosti in nestrpnosti, njegova orientacija ni bila samo jugoslovenska, temveč tudi slovanska. Nekemu svojemu »sošolcu« je dejal nekoč, da je edina rešitev Slovanov v pravoslavju. Tak »klerikalec« se je pač lahko boril in padel kot dobrovoljec v borbi proti zakletim sovražnikom slovanstva.

— **Pravočasno vlaganje prošenj za izdajo kolektivnih potnih listov.** Vsa društva, klubi in druge ustanove ter korporacije, ki nameravajo prirejati potovanja in izlete s kolektivnimi potnimi listi, se opozarjajo, da morajo vlagati prošnje za odobritev potovanja v inozemstvo s kolektivnim potnim listom, najpozneje 3 tedne pred začetkom nameravanega potovanja. Prošnje je vlagati pri pristojnih prvostopnih oblastvih, to je v Ljubljani pri upravi policije, v Celju in Mariboru pri predstojništvu mestne policije, na Jesenicah pri policijskem komisarijatu, drugod pa pri pristojnih sreskih načelstvih. Prošnje, ki ne bodo vložene v navedenem roku in pri pristojnem oblastvu se bodo zavračale. Kraljevska banska uprava dravske banovine.

KINO SLOGA
TEL. 27-30
Willy Birgel — Lida Baarova
IZDAJALCI
Dodatek: Domač kulturni film: S kajakom po savskih brzicah in Cerkniškem jezeru.

MATICA
TEL. 21-24
PREMIERA!
ANA STEN v velikem ljubavnem filmu
OSAMLJENA ŽENA
Režija: Fjodor Coep. V glavni vlogi: Henry Wolcoxon, Viola Keats, John Garrick

UNION
TEL. 22-21
Danes poslednjič!
Marta Eggerth v velikem glasbenem filmu
ČAROBNI ZVOKI
Kronanje v Londonu — Tehnikolor film v naravnih barvah.

Najnovejši žurnali: Poroka vojvode Windsorskega itd., itd.

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

— **Kongres Združenja vojnih invalidov,** vdov in sirot bo v Beogradu v Invalidskem domu, na Wilsonovem trgu v dneh 18., 19., 20., 21. in 22. junija. Dovoljena je polovična vožnja in jo lahko uporabijo tudi invalidi in vojne vdove, ki niso delegati. Na odhodni postaji se kupi cela karta z obračunom K 13, ki velja tudi za povratek, samo mora biti žigosana po sreskem odboru Združenja vojnih invalidov. Velja od 15. junija do vštetega 26. junija.

— **Uredba o komunalnih hranilnicah.** Gospodarsko finančni odbor ministrov je obravnaval na svoji zadnji seji načrt uredbo o komunalnih hranilnicah. Državna hipotekarna banka ni zadovoljna s členom 9, ki daje mestnim hranilnicam pravico sprejemati pupilarno varen denar, javne fonde in cerkveno imovino. Zdaj se mora imovina teh ustanov nalagati pri Državni hipotekarni banki in proti temu je že opetovano protestirala Zveza komunalnih hranilnic kakor tudi druge organizacije denarnih zavodov.

— **Trgovinska pogajanja z Italijo.** Zastopnika Italije Gianini in Mazzi, ki sta se mudila več dni v Beogradu, da pripravita vse potrebno za trgovinska pogajanja v okviru stalnega mešanega italijansko-jugoslovenskega odbora sta končala svoje delo in se bo vrnila v Italijo. Sestanek stalnega odbora bo 28. t. m. v Rimu.

— **Vode so precej narasle.** Deževno vreme teh dni je nekaj nenavadnega za junij, ki je sicer najbolj suh mesec pri nas. Nevihte z nalivi, ki trajajo samo nekaj časa, bi ne bile nič posebnega, dež pa, ki lije dva dni skoraj neprestano, je za junij izreden pojav. Vode so naglo narasle, posebno Ljubljanica, ki ima mnogo pritokov na Barju. Ljubljanica je pred deževjem upadla na meter po normalo, dočim je zdaj skoraj pol metra nad normalo; narasla je 1.4 m visoko. Kljub temu je Ljubljanica še vedno zaprta na Špici. V zaprti del struge je pa udarila voda iz Gradaščice, od njenega ustja proti Špici. Zato se že zaradi tega morali včeraj nehati delati v strugi. Danes delajo samo na bregu, v strugi pa bodo delo lahko nadaljevali šele, ko ne bo več tekla voda čez zapornico v Gradaščici. Nevarnosti poplav na Barju doslej še ni bilo. Samo po sebi se razume, da bo deževje napravilo veliko škodo v poljedelstvu in zlasti še v sadjarstvu, ako bo trajalo še nekaj časa.

— **Carinski dohodki naraščajo.** Od 1. do 10. junija so znašali carinski dohodki 26,430.421 din in so bili za 8.568.450 din ali 47,97% večji nego lani v istem času. Od 1. aprila do 10. junija so znašali carinski dohodki 196.753.101 din in so bili za 27.515.461 dinarjev večji, nego je bilo predvideno v proračunu in za 48,474.471 din ali 32,69% večji nego lani v istem času.

— **Češkoslovaški poslanik dr. Girsa kot zdravnik.** Včeraj dopoldne je v Beogradu nenadoma postalo slabo nekemu mlademu gospodu. Slučajno je pa prišel mimo češkoslovaški poslanik dr. Girsa, ki je po poklicu zdravnik, in nudil gospodu zdravniško pomoč.

— **Zanimiv izum krojaškega pomočnika.** Krojaški pomočnik Ivan Ferj v Zagrebu je napravil iz harmonike majhne orgle. Na to misel je prišel zato, ker ima dva otroka, ki sta zelo navdušena za glasbo. Klavirja sevcda ni mogel kupiti, pa tudi učitelja glasbe ni mogel najeti. Dolgo je razmišljal kako bi napravil otrokoma veselje, da bi se lahko učila glasbe in končno je prišel na idejo napraviti iz harmonike majhne orgle. Izumitelj je prepričan, da se bo dal njegov izum koristno uporabiti.

— **»Tivar« udeležen tudi v ljubljanskem stavbnem podjetju?** Stavbni delavec, zaposlen pri znanem ljubljanskem podjetju, se zanima, ali je znano industrijsko podjetje »Tivar« iz Varaždina udeleženo tudi pri stavbnem podjetju. Delavci namreč dobivajo mezdo v kuvertah s Tivarjevo znamko, dočim stavbno podjetje sploh ni označeno na kuverti. Nova kolektivna pogodba za stavbno stroko predpisuje, kakšne naj bodo kuverte, zato se delavci čudijo nenavadnim kuvertam.

— **Enodnevni izlet v Trst** in popoldne iz **Trsta z avtomobilom v kopališče Gradež,** mimogrede si ogledamo še Oglej. Cena vožnji samo 155 Din. Prijave sprejema do petka Izletna pisarna M. Okorn — Ljubljana, Hotel Slon.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma oblačno vreme, ponekod dež v presledkih. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in Sarajevu. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 28, v Mariboru in Splitu 25, v Sarajevu 24, v Zagrebu 22, v Skoplju 19, v Ljubljani 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760.5, temperatura je znašala 12.8

— **Kam je izginil radijski aparat?** Upava okrevališča ljubljanskih mestnih uslužbencev »Jelovice« v Kamni gorici je nabavila 6000 din vreden radijski aparat znamke »Minerva Forte«, ki je bil nameščen v jedilnici okrevališča. V soboto ponoči je pa izginil. Oskrbnica Angela Kunstelj je tatvino nemudoma prijavila orožnikom, vendar je ostala preiskava brezuspešna. Tat se je najbrž skril v poslopju že zvečer in je izginil z aparatom v zgodnjih jutranjih urah, ko so bila zopet odprta vežna vrata.

— **Vlom v Sebenju pri Križah.** V čevljarsko delavnico Tomaža Dobreta v Sebenju pri Križah na Gorenjskem je bilo oni dan vlomljeno. Vlomilci so odpeljali novo žensko kolo, znamke »Diamant« in odnesli več celih **kož, več parov moških** ter ženskih čevljev, nekaj sukanca in razno orodje. V predalu so našli tudi denarnico z okrog 100 Din gotovine, tako da znaša skupna škoda 2870 Din.

— **Tatvina denarja v Orehku.** V okolici Stražišča pri Kranju sta se zadnje dni potikala dva sumljiva neznanca, eden rdečkastih las, oba pa precej mlada. V sredo sta se splazila v stanovanje posestnika Franceta Trillerja v Orehku pri Stražišču in ukradla 2000 Din in staro sivo suknjo. Po tatvini sta brez sledu izginila.

— **Dve težki nesreči.** 37letni kurjač Janez Hafner, doma iz Bodovlja pri Škofji Loki, je bil včeraj popoldne zaposlen pri lokomobili na katero je natikal pogonski jermen. Hafner je bil tako nepreviden, da lokomobile ni ustavil, pa se mu je jermen zapletel med noge. V naslednjem trenutku je padel in mu je jermen odtrgal levo nogo pod kolenom. — 22letni ključavničar Ferdo Umar pa se je ponesrečil v Bonačevi tovarni na Količevem. Stroj ga je pograbil za desno roko in mu jo popolnoma zmečkal. Oba ponesrečenca so prepeljali snoči na kirurgični oddelek splošne bolnice.

— **Žrtev pohlepa po zemlji.** V vasi Klenovcu blizu Varaždina sta se kmeta Josip Špiljak in Viktor Tepeš že dolgo pravdala zaradi koščka zemlje. Večkrat sta se tudi sprla in stepla. V torek sta se zopet sprla. Med prepirom je Tepeš potegnil iz žepa dolg nož, s katerim je prerezal sosedu žile na vratu, potem je pa zamahnil še nekrat in mu ga zabodel naravnost v srce, da je obležal mrtev.

— **S šopkom zvetja ustavil vlak.** V ponedeljek zjutraj je ustavil nekdo na progi osebni vlak, ki je vozil s postaje Radice proti Novemu. Mož je stal na progi in mahal s palico, na kateri je imel nekaj rdečega. Vlakovodja je vlak ustavil in opazil, da ima nož na palici šopek rdečih tulipanov. Čudak je kričal: Stoj, tako ne gre naprej, vi se vozite, jaz pa hodim peš. Jok, brate! Hotel se je na vsak način peljati in moral so ga potegniti s tračnic, da je lahko vlak odpeljal naprej.

— **V vlaku porodila dvojčke.** Na železniški progi Sombor—Senta je porodila v torek kmetica Marija Poturić v vlaku dvojčke. Z njo se je vozil tudi mož, ki ga je nagel porod dvojčkov tako zbegal, da je med vožnjo ustavil vlak in rad plačal 500 din globe, potem je pa odpeljal ženo z dvojčkoma na vozu domov.

— **Iz Sarajeva s kolesom v Pariz.** Sarajevska kolesarja Miroslav Bilič in Oto Cigler sta sklenila odpeljati se v Pariz na svetovno razstavo s kolesi. Na pot kreneta v nedeljo zjutraj in računata, da bosta v Parizu v 18 dneh. Vozila se bosta preko Italije, Nemčije in Avstrije.

— **Dober lov zagrebške policije.** Zagrebški policiji se je posrečilo izslediti in aretirati tri nevarne vlomilce, ki imajo na vesti 17 večjih vlomov. So to ključavničarska pomočnika Franjo Strbulec in Anton Šantak ter pekovski pomočnik Josip Pavelič. Nakradli so za dobrih 120.000 Din blaga, pa niso našli pri njih niti pare, ker so vse sproti zapravili.

Iz Ljubljane

—lj **Včerajšnji živinski sejem** v Ljubljani je bil izredno slab, kar je treba pripisati slabemu vremenu in ker zdaj kmetje ne utegnejo tudi hoditi na sejem, ker imajo mnogo dela. Na sejem je bilo prignanih samo 39 volov, ki jih pa ni bilo prodanih niti polovica, temveč samo 18. Krav je bilo prignanih 27, prodanih pa 12. Telet je bilo naprodaj 8, prodali so jih pa samo 6. Precej je bilo prašičkov za rejo, 164, toda prodanih je bilo samo 93. Izredno malo je bilo naprodaj konj v primeri s prejšnjimi sejmi, in sicer samo 64, a prodanih je bilo le 14 in še teh polovico za Dunaj, za zakol.

—lj **Borza za kosce v Ljubljani.** Za košnjo je že čas, a se še ni mogla začeti zaradi slabega vremena. V Ljubljani je že tradicionalna »posredovalnica« za kosce za časa košnje, in sicer na Krekovem ali živilskem trgu. Te dni že prihajajo na trg kosci, revni okoličani, ki čakajo na trgu skoraj po ves dan, da bi jih kdo najel. Konkurenca med temi delovnimi močmi je precej velika, zlasti še zdaj, ko se še ni začela košnja v večjem obsegu. Večje povpraševanje pa bo po koscih, čim se bo vreme popravilo, kajti s košnjo bo treba zdaj še posebno hiteti, ker je marsikje trava polegla.

—lj **Ponovna prošnja.** Že dne 17. marca smo čitali v »Slov. Narodu« dopis pod naslovom »Prosimo, da se napravi red!« v katerem stanovalci Poljanske ceste prosijo, da mestno načelstvo poskrbi za nočni mir. Vse pa kaže, da je vsaka prošnja zaman, kajti znani »razgrajač s Poljanske ceste«, ki je dobil sedaj še posebno korajžo, je pričel s svojimi surovostmi še na Mestnem trgu. V nedeljo ponoči je s svojim rjovenjem zbudil ves Mestni trg, poleg tega pa v pijanosti rabil izraze, ki se gnusijo vsakemu treznemu človeku in bi ga oblasti morale kaznovati že zaradi kršitve javne morale. Menda imajo pred ponočnim oblastnežem respekt tudi varnostni organi, ker takrat, kadar razgraja »razgrajač s Poljanske ceste«, ni nikjer nikogar, ki bi razgrajača postavil na hladno. Če se ne bo napravil red, bomo uverjeni, da mestno načelstvo v resnici ni zmožno ukrotiti enega nadutega razgrajača in se bo isti s polno pravico še nadalje bahal po javnih lokalih, da na občini še ni in ne bo plačal nikdar nobene kazni. Stanovalci Mestnega trga.

= **Zasedanje davčnega odbora v Ljubljani.** Davčna uprava za mesto Ljubljano objavlja: Pred trgovinskim davčnim odborom se bodo obravnavali predlogi davčne uprave za naslednje pridobitne stroke: 1. julija ob 8 uri: agenture, komisije, galanterija; 2. julija ob 8 uri: trgov. z usnjem, čevlji, čevlj. potrebščinami, vrtnarstvo, trgov. s semeni in deželnimi pridelki. 3. julija ob 8 uri: trgov. s kislim zeljem in repo, suho robo in kurivom, prevozniki in železnina. Seznami davčnih zavezancev in davčnih osnov teh strok so razgrnjeni na vpogled v pisarni mestnega poglavarstva od 17. do 24. junija.

—lj **Tri sklepne produkcije** ljubljanskega državnega konservatorija bodo v dneh 21., 23. in 25. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Začetek vselej ob četrt na 7. zvečer. Podrobne sporede vseh 3 produkcij javimo v prihodnjih dneh. Spored bo na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

—lj **Kolesarji pozor!** 27. junija izlet v Postojno in Postojnsko jamo s kolesi. Informacije in prijave do 24. junija v izletni pisarni M. Okorn Ljubljana, hotel Slon, telefon 26-45.

u— **Društvo »Tabor«.** Drevi ob 20.30 bo v realčni kemični predavalnici redni članski sestanek s predavanjem. Predaval bo g. dr. Vladimir Knaflič o goriških Slovencih. Prijatelji društva vabljeni.

u— **Sprejemni izpiti za I. razred na drž. ženski realni gimnaziji v Ljubljani** (v poslopju učiteljske šole, Resljeva cesta 10.) bodo 24., 25. in eventualno 26. junija. Prošnje za pripustitev k sprejemnemu izpitu, naslovljene na ravnateljstvo in kolekovane s kolkom za 10 Din, se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni 21., 22. in 23. junija od 9 do 12. ure. Prošnji je priložiti krstni list in šolski izkaz. Sprejemale se bodo učenke, rojene v letih 1924 do 1927. Pri vložitvi prošnje bo vsaka učenka zvedela, kateri dan bo delala izpit. — Ravnateljstvo.

u— **2000 kg trboveljskega premoga** bo imel srečolov Rdečega križa v nedeljo na Ljubljanskem gradu. To bodo 4 praktični dobitki po 500 kg. Ker bodo listki samo po en dinar, se bo lahko dobilo za 4 dinarje 2.000 kg premoga. Bo pa še 500 drugih lepih dobitkov. Pridite v nedeljo na Grad in poskusite srečo!

—lj **Občni zbor pevskega društva »Ljubljanski Zvonc«** bo v ponedeljek, dne 21. junija t. l. ob 20. v društvenih prostorih v Mestnem domu. Ustanovniki in podporniki vabljeni. Odbor.

—lj **Pojasnila za vpis v jadralno šolo na Blokah,** ki se otvori 1. julija 1937 daje pisarna Gradišče 7, dvorišče levo in sicer vsak dan od 8. do 10. ure predpoldne.

—lj **Tatvine.** V stanovanje Danice Otoničarjeve na Taboru 5 se je vtihotapil te dni tat in ji ukradel temnorjavo šatuljo, v kateri je bilo nekaj zlatih prstanov, 2 srebrni zapestnici, par dekliških uhanov in nekaj drugih predmetov, vrednih 2500 din. Na šatulji je bila vgravirana slika Bleda. — V Skabernetovi trgovini na Mestnem trgu je bil v torek ukraden s pulta kos svile modre barve z belimi pikami, vreden 160 din. V Vošnjakovi ulici 12 je nekdo ukradel Janezu Peršetu 120 din vredno nikljasto uro. — V podstrešje hiše Franceta Kneza v Rožni dolini se je splazil predsnočnjim nek brezposelnež in odnesel za 350 din moškega in ženskega perila, ki se je tam sušilo. — Francetu Brinovcu v Zeleni jami pa je nekdo ukradel iz kokošnjaka na dvorišču 5 kokoši štajerske pasme, vrednih 200 din.

—lj **Podjeten slepar.** Ludviku Klopčarju, stanujočemu v baraki na Cesti v Rožno dolino je nek slepar, ki je baje prišel iz Zagreba, izvabil v torek več kosov platna, svile in drugega blaga, dalje nekaj moške obleke, dežnik, več kosov perila in zlat prstan. Slepar je visoke postave dobro rejen in rdečega obraza. Pravil je, da se peča s prekupovanjem stare obleke. Klopčarja je neznanec oškodoval za 1000 din.

Iz Maribora

— **Sokolski župni zlet v Mariboru.** Kakor smo poročali, je oblast prepovedala sokolski župni izlet, ki bi se moral vršiti v Mariboru v dneh 12. in 13. t. m. Zato pa se bo ta sokolska manifestacija vršila z istim sporedom v soboto in nedeljo, dne 26. in 27. t. m. Prijavilo se je poleg prejšnjih še zelo mnogo novih udeležencev, tako da bo ta sokolska prireditev spontana manifestacija vsega obmejnega sokolstva.

— **Vojaška grobnica v Mariboru.** Na pobreškem mestnem pokopališču je pokopanih okoli 900 žrtev svetovne vojne. Posebni odbor je pokrenil akcijo, da se na pokopališču zgradi grobnica za vse padle vojake. Delo je poverjeno tvrdki Nassimbeni, ki bo zgradila skupno vojaško grobnico za kapelico. Stroški so preračunani na 80.000 dinarjev.

— **Pesniška dolina poplavljena.** Silno deževje v noči na torek je povzročilo, da je reka Pesnica poplavila vso dolino. Vsa polja so pod vodo in so uničeni vsi posevi. Vedne poplave v pesniški dolini so povzročile strah tamkajšnjega prebivalstva pred bodočnostjo. Naj se zganejo odgovorne osebnosti in na merodajnih mestih pogredujejo za pomoč revnim poplavljencem.

— **Gradnja cerkvice na Pohorju.** V turističnih krogih se je pojavila misel, da bi se na Pohorju zgradila cerkvica, posvečena sv. Krištofu, zaščitniku popotnikov, avtomobilistov in turistov. Sestavljen je posebni odbor, ki ima nalogo zbrati potrebna sredstva. Cerkvica naj bi stala pod Mariborsko kočo. Načrte je napravil mariborski arhitekt inž. Černigoj in bi znašali gradbeni stroški 50.000 dinarjev. Za novo pohorsko cerkvico bodo organizirali nabiralne akcije prostovoljnih prispevkov.

— **Zopet stekel pes?** Včeraj se je zakadil na dvorišče hiše Ob železnici 2 pes volčjak, ki je kazal vse znake stekline in ugriznil služkinjo Frančiško Klinčar v desno roko. Imenovana se je takoj podala na mestni fizikat, kjer ji je zdravnik nudil prvo pomoč. Izgleda, da pasji zapor v Mariboru nič ne zaleže, ker pasanti niso varni pred psom. Strah je tem večji, ker je nedavno bilo več žrtev pasje stekline v Mariboru.

— **Dekle v dravskih valovih.** V torek zvečer so ljudje blizu dravske brvi slišali obupne klice na pomoč. Sredi Drave so zapazili mlado dekle, ki se je borilo z valovi in nato izginilo pod vodo. Nesrečnico je videl tudi g. Dabringer, ki je skočil v čoln in odveslal dekletu na pomoč. Rešil jo je v zadnjem trenutku, toda bila je že nezavestna. Obupanko so prepeljali v bolnico, kjer se je šele danes zavedla. Povedala je, da je hotela izvršiti samomor. Mlada, komaj 17 let stara Anica Novak iz Maclja pri Ptuju, je nedavno dovršila Hermesov trgovski tečaj. Bila je sama na svetu in ni imela sredstev za življenje. Zato je obupala in skočila v vodo.

— **Sredi noči krik na pomoč!** »Delavska Politika« javlja: Dne 11. junija par minut pred 23. uro so čuli stanovalci v Tomšičevem dvoredu v Mariboru v neposredni bližini dr. Ipavčeve ulice strelianje in takoj nato strahovit krik človeka: »Ljudje, kje ste?! Umor! Na pomoč!« Vse se je odigralo v par minutah. Kaj se je zgodilo, do danes ni bilo mogoče ugotoviti. Po Mariboru govore, da je bil ustreljen mladenič, čigar ime pa ni znano.

— **Ljubezen in strup...** Pri Sv. Petru blizu Maribora je bila 23letna posestniška hčerka Ana Golob nesrečno zaljubljena. Ker ni našla drugega izhoda, je segla po strupu in izvršila samomor. Namera se ji mladenki posrečila in svojci so jo drugo jutro našli v sobi mrtvo.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 17. junija: Cyrano de Bergerac. Red Četrtek.
Petek, 18. junija: zaprto.
Sobota, 19. junija: Tisočak v telovniku. Premierski abonma.
Nedelja, 20. junija: zaprto.

*

Premiera »Tisočaka v telovniku«, ki se bo vršila v soboto za premierski abonma, bo dobrodošlo razvedrilo za vse one, ki si želijo vedre in neprisiljene zabave. Po »Hlagerjih«: Matura in Dr. bo »Tisočak v telovniku« igra pri kateri lahko pričakujemo prav tako živahnega uspeha kakor pri navedenih. Dejanje se godi na deželi in je prav humorno, kaže nekaj tople človečnosti, ki ogreje gledalca, in prisrčni domisleki, ki prepletajo dejanje, ustvarjajo simpatije za to preprosto toda učinkovito in zelo veselo burko. Režija je Kreftova.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 17. junija: Prodana nevesta. Premijerski abonma.
Petek, 18. junija: zaprto.
Sobota, 19. junija: Car Kalojan. Red Sreda.

*

Senzacija, ki so je bili deležni poslušalci naše opere v Trstu in na Reki se bo nudila občinstvu drevi, ko bodo vprizorili »Prodano nevesto« v točno isti zasedbi kakor na gostovanju. Poleg naših ljubljencev ge. **Gjungjenčeve in Gostiča bomo imeli priliko slišati g. Križaja iz Zagreba v njegovi originalno podani kreaciji Kecala,** nadalje Banovca kot Vaška ter gge. Kogejevo, Golobovo, Kolacia in Janka kot roditeljska para, go. Poličevo kot Esmeraldo, Gorskega v vlogi voditelja glumačev in Sekulo kot Indijanca. Nove kulise in kostimi, ki so vzbujali poleg vzorno podanih partij prav tako upravičeno upoštevanje, ter briljantni baleti, v katerih plešejo solo: Moharjeva, Japljeva in Remškarjeva s pomožnim baletnim zborom tvorijo celoto o kateri se izražajo vsi italijanski listi soglasno v superlativih. Pomnoženi orkester in balet nam bodo nudili sliko gostovanja, ki je doseglo triumfalen uspeh in zasiguralo naši operi sloves resnega kulturnega zavoda z upoštevanja vrednim nivojem. To gostovanje je za naš operni ansambel največje moralno zadoščenje, saj mu je popolna nepristranska ital. kritika priznala njegove vrline z najlaskavejšimi izrazi. Predstava drevi je za premierski abonma.

Red Sreda ima v soboto predstavo »Car Kalojan« na kar posebno opozarjamo. Prosimo naj blagovolijo to upoštevati, kajti radi bližnjega konca sezone in precejšnjega števila predstav, ki se morajo še odigrati ni bilo mogoče uvrstiti vse predstave točno na abonmanom pripadajoče dneve.

Iz Višnje gore

— **Gradnja ceste Peščenik—Polževo prav** lepo napreduje. Nova cesta je speljana večinoma po trdem svetu in zato gre delo hitro od rok. Od Križke vasi proti Novi vasi je zgrajene že približno 1 km ceste. Stroški so nizki, saj stane meter zgrajene ceste okrog 30 din. Če pojde tako naprej in če bo na razpolago denar, bo še letos zgrajena cesta do Šukljetovega doma na Polževem. Cesto grade siromašni domačini že od pomladi, pa niso dobili še nobene plače. Ker delajo na cesti siromašni kmetje iz okoliških vasi, ki morajo sebi in družini kupovati živež, bi bili seveda zelo veseli, če bi dobili vsaj nekaj denarja za svoje delo, da bi si kupili hrano in obleko.

— **Kaj vse kradejo.** Kmetje imajo večinoma vse poljsko orodje shranjeno v nezaklenjenih prostorih. Stari ljudje se ne vedo spominjati, da bi bilo kdaj ukradeno poljsko orodje. Zadnje čase se pa množe po kmetih tudi take tatvine. Zdaj izginejo verige in motike, zdaj zopet kose. Še celo slamnatega moža, strašilo vranam v koruzi je oni dan nekdo slekel in odnesel njegovo borno obleko. Tako daleč smo že prišli v obubožanju.

Iz Litije

— **JUU, sresko društvo v Litiji** vabi svoje članstvo na pogreb članice tov. **Hilde Krušič,** ki bo v četrtek ob pol 17. uri iz mrtvašnice splošne bolnice.

— **Sokolsko društvo v Litiji** prosi vsa ostala društva, naj ne prirejajo v nedeljo 4. julija nikakih prireditev, ker je ta dan rezerviran za naš javni letni nastop. Litijski Sokol se vneto pripravlja, da bo društveni nastop iskrena manifestacija Tyrševe ideje v središču Zasavja.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.— davek posebej
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

NEPREKOSLJIV V CENI in kvaliteti Vam nudi novosti vseh vrst oblačil.
PRESKER, Sv Petra cesta štev 14.

HMELJ IN JEČMEN za kuhanje piva nudi Sever & Comp., Ljubljana. Recept dobite v trgovini. 1615

KLIŠEJE JUGOGRAFIKA

TRAJNO ONDULACIJO izvršuje na aparatu, ki absolutno ne peče glave. Cene solidne. Salon Viktor Popit, Cankarjevo nabrežje — pri trimostovju 1628

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

TRISOBNO STANOVANJE sončno, s kopalnico, oddam v Tavčarjevi ulici štev. 1, v tretjem nadstropju, s 1. avgustom za 1000 Din. Upravitelj Novi trg 3. 1620

OPREMLJENO SOBO z vso oskrbo oddam za julijeni ali dvema osebama. Poizve se: Stari trg 28-III, Šturm. 1512

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglasom, čigar delokrog je seomejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desettisočem čitateljev. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

Ruski balet s slovenskim baletnikom v Londonu

Nastop Maksa Kürbosa v baletu „Igruška“ z glasbo Rimskega-Korsakova

London, 10. junija

Pošiljam vam prve kritike o prvi uprizoritvi Fokinovega ruskega baleta »Igruška« (Igrača) v londonskem Coliseumu. Ta balet je imel svojo krstno predstavo l. 1921. v New Yorku. Šele sedaj so ga prenesli v Evropo, in lahko si štejem v čast, da sem prvi, ki je plesal ta tehnično zelo težki balet na evropskih tleh. Londončani so do zadnjega kotička napolnili ogromni Coliseum in zelo toplo sprejeli to rusko »Igračko«, ki so jo prevedli v »Russian dolls« ali »Poupées Russes«.

Srečen sem, da sem bil deležen velikih aplavzov ter prejel veliko lepo košaro z južnim sadjem. Prvič v življenju sem se kot Slovenec čutil ponosnega, ko sem držal za roko najslavnejšega ruskega baletnega mojstra, genijalnega umetnika Mihajla Fokina, klanjajoč se pred elitno londonsko publiko.

Direkcija našega baleta iz Monte Carla je iskala plesalca, ki bi bil zmožen plesati ta baje tehnično najtežji novi ruski balet. Toda na poskusih je zmerom iznova naletela na ovire, dokler se nisem javil še jaz in na posebni avdiciji dokazal, da mi je ta ples od narave takorekoč v krvi. Pa tudi moja sportska natura mi je mnogo pomagala. Muzikalni tempo in ritmi so bili glavna ovira vsem mojim prednikom, ki so sicer zmagovali težke ruske »prisadke«, ne pa v ritmu. Balet sem plesal v dveh dneh trikrat in jim dokazal, da smo Slovenci korenine. Žal mi je, da ni bilo na tej krstni predstavi menda nobenega rojaka, ki bi se z menoj radoval slovenske zmage na londonskih tleh. Rusko »Igračko« bi želel prenesti v ljubljansko gledališče, kajti tehnično najtežje strani leže na edinem moškem plesalcu, ki predstavlja ruskega »pareniока« (dečka) in na »devuški« (deklici), ki jo je tu plesala odlična Nana Gollner, dočim sem bil jaz deček ruski. Potem so le še tri družice deklice, pa ženski baletni zbor. Moja partnerica Nana Gollner je simpatična Hollywoodčanka, filmska zvezda in izborna plesalka. Kakor lahko čitate v poročilih največjih dveh londonskih dnevnikov, »The Times« in »Morning Post«, sva imela v »šarmantnem« Fokinovem »10. minut folk ballet in one act« močan uspeh in žela popolno priznanje.

Prejel sem ponudbo od »Commissariat général de Yougoslavie a l'exposition internationale«, da bi kot partner naše jugoslovanske (hrvatske) plesalke, gdč. Mie Čorak-Slavenske nastopil na baletnih večerih v pariškem Theater des Champs Elysée. Seveda si vzamem v to svrho dopust in odpotujem 22. t. m. v Pariz. V septembru pa menda odpotujem v Hollywood in se kaj pak tega doživljaja že vnaprej veselim.

Gdč. Mia Čorak, bivša predplesalka zagrebškega opernega baleta, ugledna umetnica tudi v Ljubljani, si je nadela psevdonim Slavenska ter je pod tem imenom že dobro znana in cenjena v pariških baletnih krogih. Štejejo jo med najmočnejše tehničarke na svetu in si seveda hudo domišljujem, da bom njen partner ter da bova Hrvatica in Slovenec složno delavna v Parizu za ugled Jugoslovanov.

Kmalu vam zopet pišem v dokaz, da »gremo naprej mi strelci«, a ne samo slovenski pevci na Dunaju, temveč tudi baletnika v Londonu in v Parizu. Vas, gospod urednik, in vso Ljubljano najlepše pozdravljam.

Maks Kürbos

Na promenadi s stekleničico lizola

Romantična zgodba dveh mladih zaljubljencev s srečnim koncem

Ljubljana, 17. junija

Kakor noč ima tudi pomlad svojo moč. Vsake pomladi novina poduša skrivnosti davnine, kakor pravi naš pesnik. Vsake pomladi zahrepeni kakih dvajset mladih src — novina tekočega leta — po skrivnostih ljubezni. Že lani in predlanskim so hodile po promenadi na Aleksandrovi cesti in po Tivoliju. Tudi po fantih so se že ozirale in se smejale, ker so se jim zdeli nerodni, premajhni ali prevsoki, prav nič podobni oboževanim filmskim igralcem. Letos jim je pa vzbrstelo v nedrih in v srcih nekaj, česar ne razumejo, kar jih je vse prevzelo, da so nenavadno resne, melanholične in spremenjene. Take promenirajo po Tivoliju in nekega lepega dne se jim zazdi, da so odrešene. To je tistega dne, ko prijateljici zaupajo, da so se zaljubile. Ljubezen je odrešilna beseda.

Kakih dvajset ljubljanskih mamic ima vsake pomladi doslej neznane in nepotrebne skrbi. Kaj je z našo punčko? se vprašujejo. Soseda jih tolažijo. Pomlad je, pomlad. Punca skoraj ni več otrok. Kaj hočemo, pomlad je. Pa slabokrvnost, v teh letih je že tako. Nič ne bo hudega.

Navadno res ni nič hudega, z lepo, srčkano Sonjo, hčerko ugledne ljubljanske družine, je bilo pa hudo. Zdaj, ko se je vse srečno končalo, lahko povemo, kako hudo je bilo.

Sonja se je zaljubila. Po vseh pravilih in z vso nujnostjo se je morala zaljubiti baš to pomlad. Prišla je pač vrsta na njo, ker je bila med tistimi dvajsetimi, ki se v njih oglase vsake pomladi prvič strune ljubezni, strune prve velike ljubezni, katerih zadnji akordi so skoraj vedno žalostni in polni razočaranja.

Fant se je tudi zaljubil v Sonjo, toda ljubil ni prvič. Lahko si ga potemtakem predstavljate. Bil je bolj oprezen, bolj rezerviran, bolj preračunljiv. Plamenček ga je nekoč že opekel, kako bi ne bil manj ognjevit. Sonja je bila pa vsa plamen, ki je fanta objel od nog do glave. Ljubila ga je brezmejno, strašansko, skoraj že grozno. Njena mamica se je spomnila na tisto pomlad, ko se je v njej oglasila večna pesem ljubezni in na mah ji je bilo jasno, v kakšni nevarnosti je njena punčka. Mamica se je brž odločila. Sonja potrebuje gorskega zraka, iz Ljubljane mora takoj na počitnice, kjer se bo punčkina prva ve-lika ljubezen ohladila. Sonja je čutila, da gre za njeno usodo. Ker je dobro vzgojena, se ni upirala materini odredbi, le fanta, svoje trenutno najdražje, kar je dalo njenemu življenju trenutno ves smisel in največji smisel, si je hotela zagotoviti za večno. Fant se je pa nekoč že opekel. Tak fant ne priseže kar tako meni nič tebi nič večno ljubezen in zvestobo. Bridko spoznanje o minljivosti vsega na svetu mu je že osmodilo dušo.

Pristal pa je na zadnji poslovilni sestanek v Tivoliju. Sprehajala sta se in se pomenkovaha. Pod košatimi vrhovi kostanjev, ki jih Plečnik na srečo še ni posekal, je Sonja vrgla zadnjo karto. Šlo je na življenje in smrt. Rotila ga je, naj ji priseže večno zvestobo. Fantu je bridko spoznanje preveč osmodilo dušo in srce, da bi se bil spozabil in se lagal sam sebi in njej. Blebetal je nekaj o kavalirjih, ki jih bo srečala na počitnicah. Sonji se je zvrtelo v glavi, stopila je nekaj korakov nazaj in z bliskovito naglico zagrabila za stekleničico, ki jo je imela v torbici. Fant se še ni zavedel, kaj se godi, ko je dišalo po lizolu. Sonja se je vpričo njega zgrudila.

Kar se je zgodilo potem, je vse skupaj silno prozaično. Telefon, rešilni avto, sanatorij, izpiranje želodca itd. Romantika se je pričela šele naslednji dan, ko je bila Sonja v postelji vsa obsuta s pomladanskimi cveticami.

Danes se sprehajata Sonja in njen fant vsa srečna po Tivoliju. Njen veliki plamen ljubezni je fanta vsega prevzel. Ljubezen je zmagala in, kakor pripovedujejo Sonjine prijateljice, kmalu bo blagoslovljena tudi uradno pred oltarjem. Tudi mamica je vsa srečna. Očka pa v takih zadevah itak nima glavne besede. On bo dobil besedo, ko bo treba poravnati račune šivilje, modistke, itd.

POZNA GA

— Ali ste že videli nov prstan, ki mi ga je kupil moj mož? — vpraša gospa služkinjo.

— Poznam ga, milostiva, meni je bil premajhen.

LOGIKA

— Ali govori vaš mož sam s seboj tudi kadar je sam?

— Ne vem, kadar je sam, jaz nisem nikoli z njim.

Nova nemška križarka

V torek so spustili v Kielu na morje novo nemško križarko »Blücher«, ki spada v vrsto težkih 10.000 tonskih križark »G«. Nova križarka je tretja vojna ladja, ki nosi ime kneza Blücherja von Wahlstatt, slovitega »maršala Vorwärts« iz časov pruskih vojn proti Napoleonu. Prva ladja imena »Blücher« je bila leta 1878 zgrajena korveta, druga pa velika 15.200 tonska križarka, ki je bila pod poveljstvom kapitana Erdmanna potoljena v pomorski bitki pri Doggerbanku 24. januarja 1915. Križarko so potopili Angleži in z njo je šla na dno morja vsa posadka 800 mož. Uradno poročilo angleške admiralitete o tej bitki se zaključuje tako:

»Cele tri dni, ko je bila ladja predmet osredotočenega obstreljevanja premoči, ni niti za trenutek prenehala odgovarjati na obstreljevanje. Takih primerov discipline, poguma in borbenega duha najdemo malo v zgodovini pomorstva.«

Te besede je tudi citiral v svojem slavnostnem govoru admiral Albrecht, poveljnik nemškega brodovja na Baltiškem morju. Botra nove križarke je bila vdova po kapitanu Erdmannu, padlem v bitki pri Doggerbanku.

Stroj za višjo matematiko

V državnem zavodu za tehnologijo v ameriški državi Massachussetts so jeli rabiti računski stroj, ki je najpopolnejši te vrste na svetu, kajti z njim lahko rešujemo tudi enačbe z mnogimi neznankami. Zadostuje pritisniti na gumb in že je rešena računska naloga, ki bi se z njo ukvarjal dober matematik več dni. Tri leta je sestavljal ta stroj inženjer in matematik dr. John Wilbur in zdaj ga je s pomočjo podpredsednika tehničnega oddelka prvič praktično uporabil. Dr Wilbur je bil prvotno konstrukter in kalkulator v tehnični pisarni za gradnjo nebotičnikov. Dan za dnem se je moral ukvarjati s težkimi matematičnimi problemi in to ga je tako jezilo, da je neprestano razmišljal, kako bi si to delo olajšal. Končno je prišel na misel izdelati računski stroj, ki se pa zdaj ne rabi toliko za statične račune, kakor za izračunavanje atomov.

Te dni je dr. Wilbur svoj stroj še nekoliko izpopolnil in zdaj lahko rešuje z njim tudi enačbe z devetimi neznankami. Ti precizni možgani robota tehtajo 2.000 funtov in so sestavljeni iz 13.000 delov. Dr. Wilbur je izdelal model svojega računskega stroja že pred dvema letoma in rabili so polni dve leti, da so pod njegovim nadreševanje težkih nalog in problemov iz fizike, zlasti pa za izračunavanje atomov.

60.000 potomcev

Bruseljski državljan Jean Thiery je tožil francosko državo za 124 milijard frankov. Mož je že prileten in živi mirno v Bruslju. Razvname se samo, kadar nanese pogovor na proces v zadevi milijardne dedščine. Tedaj pravi o sebi ponosno, da je bogatejši od Rotschildov in Vanderbiltov, češ, da je dedič slovitega vlamskega bankirja Jeana Thierya, ki si je pridobil približno pred 300 leti v Benetkah pravljično bogastvo. Njegov bruseljski potomec pa ne govori samo zase, temveč tudi za vse sorodstvo, ki ga ni malo.

Jean Thiery je umrl leta 1676 in pred smrtjo je zapustil vse svoje premoženje svojim 16 bratom. Zdaj je njegovih potomcev 66.000. Ogromna dedščina je prišla samo deloma iz Benetk v Flandrijo. Ko je vkorakal Napoleon leta 1797 v Benetke, mu je prišlo v roke v e Thieryjevo premoženje in ker je rabil denar za vojake, ga je kratkomalo zaplenil. 150 let se že tožarijo Thieryjevi potomci za dedščino. Leta 1831 je priznala francoska država Thieryjevo opravičilo za pravomočno, pa so nastale ovire in dedščina ni bila izplačana. Dediči so ustanovili zadnje čase celo poseben sindikat, da bi si lažje priborili svoje pravice.

Pogreb Leninove sestre

V noči od 13. na 14. junija se je poslovila Moskva v Strokovnem domu od pokojne Leninove sestre Marije Iljične-Uljanove. Mimo njene krste so šle ogromne množice delavcev in delavk moskovskih tovarn, vojaki in poveljniki rdeče armade, zastopniki znanstvenih, umetniških in tehniških krogov ter študenti. Zemski ostanki Leninove sestre so bili v noči na 14. junija upepeljeno in 14. junija zaziđani v stene Kremlja na Rdečem trgu. Veliki žalni svečanosti so prisostvovali Stalin, Molotov, Kaganovič, Vorošilov, Kalinin, Čubar, Mikojan, Antipov, Ježov in Leninova vdova Krupska.

V imenu Osrednjega odbora komunistične stranke in sovjetske vlade je govoril poslovilne besede podpredsednik sveta ljudskih komisarjev Čubar v imenu moskovskih organizacij komunistične stranke Filatov, v imenu sovjetske kontrolne komisije pa Zemljačka. Po žalni svečanosti so odnesli Stalin, Molotov, Kaganovič, Vorošilov, Mikojan, Čubar, Ježov in Antipov med sviranjem žalne koračnice žaro s pepelom h Kremlju, kjer so jo med grmenjem topov zazidali v steno.

O Stalinu so se zopet razširile vesti, da je nevarno bolan. Take vesti so se razširile že opetovano in vedno se je pokazalo, da so izmišljene. Sodeč po poročilu o pogrebu Leninove sestre Stalin ni tako nevarno bolan, ker bi sicer ne mogel prisostvovati pogrebu. Pravni zastopnik dunajskega profesorja dr. Eppingerja izjavlja v dunajskih listih, da so izmišljene vesti o potovanju dr. Eppingerja v Moskvo.

Povratek od severnega tečaja

Zanimivi odlomki iz dnevnika udeležencev drznega poleta na severni tečaj

Z baze na Rudolfovem otoku so sporočili brezžično v Moskvo izvleček iz dnevnika udeležencev drznega poleta ruskih letalcev na severni tečaj. Letalci opisujejo svoj povratek s tečaja, kjer so ostali samo še štirje Papanin, Krenkel, Širšov in Fedorov.

6. Junija ob 3.25: Vse je pripravljeno za polet. Še nekaj minut in že zapuščamo plavajočo ledeno goro polarne stanice Severni tečaj. Globoko pretreseni se poslavljamo od štirih pogumnih polarnih raziskovalcev.

Prof. Šmidt

V roke nam potiskajo debele svežnje. To so pisma rodbinam in prijateljem. Vstopamo v letala. Trojanovski posnema za film zadnje priprave k poletu in ločitev. Navija zadnjih 30 m filma.

Ob 3.30: Poveljniško letalo se je gladko ločilo od ledene gore. V njem so Šmidt, Vodopjanov, Babuškin, Spirin, Dogmarov, Bassejn, Morozov, Ivanov in dopisnik »Izvestij«. Krožimo nad ledeno goro v pričakovanju starta ostalih letal. Iz zračnih višav se nam vidi taborišče droben model, eksponat Polarnega muzeja.

Ob 3.37: Vsa štiri letala so zapustila ledeno goro. Ob 3.38 vodim letalo v pravi smeri — 110°. Letimo proti preseku 58° meridiana in 88° severne širine. Od tod poletimo naravnost na Rudolfov otok. Doli pod nami je led s progami čiste vode in velikimi barierami. Oblaki se vedno pogosteje prikazujejo pod nami. Vreme ni posebno ugodno za polet.

Ob 4.45: Širina 88°, dolžina 58°. Pod nami raztrgani oblaki. Astronomična opazovanja potrjujejo pravilnost smeri. Veter nam piha v hrbet in omogoča večjo hitrost. Letimo s hitrostjo 210 km na uro. Ravnamo se po solnčnem kompasu. Omejene zaloge bencina nas silijo držati se točne smeri in voditi letalo po najkrajši poti.

Ob 6.05: Neprestano letimo nad gostimi oblaki. Pod nami, kamorkoli seže oko, se razprostira bela, valovita ravnina. V letalu je toplo. Solnce greje in povzroča očem skeleče bolečine. Nataknemo si temna očala.

Ob 6.50: Opazujem za poveljniškim letalom leteča letala. Aleksejev se že spušča k oblakom. Polagoma se spušča tudi Mazuruk. Gledam, da bi ujel trenutek, ko bo letalo izginilo v oblakih. Kmalu izgine Alekseјevo letalo, pa se znova prikaže, kakor da pada v mlečno kašo. Mazuruk se je tudi približal oblakom, pa ne izgine v njih. Tako leti nekaj minut, potem se pa dvigne in pridruži nam. Ne razumem tega manevra. Hitim v krmarsko kabino po pojasnilo in naletim na Šmidta. Ugotovim, da je Mazuruk sporočil, da mu je ostalo več bencina, nego je pričakoval in da je dobil dovoljenje leteti z nami na Rudolfov otok.

Ob 7.: Sporočili smo Aleksejevu lego. Poiskati mora že ledeno goro, kamor se bo spustil. S Šmidtom posluša radio brzojavno poročilo Ševeleva z letalu SSSR-N-172. Aleksejev neprestano pada, toda oblaki še vedno ovijajo od vseh strani njegovo letalo. Ševeleva slišimo vedno manj. Slednjič sploh izgine.

Ob 7.15: Ostalo nam je še poldrugo uro poleta. Prisedem k Dogmarovu. Videl je z Mazurukom in v taborišču je bil samo kratek čas. Šele zdaj lahko pripoveduje nekatere podrobnosti o desetdnevnem življenju na ledeni gori nekaj deset km od našega taborišča. Seveda, pravi, bilo nam je dokaj težko, skoraj neprestano smo čistili led za letališče. Odsekali in odpeljali smo na saneh 67 ogromnih kep ledu. Ne morete si misliti, kako ogromne so skladovnice ledu...

Ob 8.22: Končno dolgo pričakovani Rudolfov otok! Skozi vrzel med oblaki ga vidimo. Velik del otoka je zastrt z meglo. Spirin trdi, da je smer povsem pravilna in da priletimo naravnost nad letališče. To je zelo važno, kajti pri najmanjši napaki bi lahko zgrešili otok, skrit v megli, ko bi prileteli bliže. A bencina imamo komaj še za silo. Pod nami je voda in kosi plavajočega ledu. Tu bi se ne mogli spustiti na tla.

Ob 8.25: Do Rudolfovega otoka imamo še šest minut. Nad letališčem leži redka megla. Vodopjanov se začenja obračati na sedežu. Poiskati moramo mesto, kamor se bomo spustili.

Čez deset minut so res zakrožila vsa letala razen Aleksejevega nad letališčem in se srečno spustila na tla.

Pilot Vodopjanov

Radioprogram

Petek, 18. junija.

11.00: Šolska ura: Mak preživlja tisoče prebivalcev vardarske banovine (strokovni učitelj Viljem Kunst). — 12.00: Po slovanskem jugu (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vesele popevke z vseh strani (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Otroci slovenskih izseljencev v Nemčiji in njihovo šolanje (g. Jože Premrov). — 20: Bernhard: Kmochiada, venček (plošča). — 20.10: Nepopolna prehrana — vir bolezni (gdčna Štefanija Grudnova). — 20.30: Večer slovenske spevoigre 1. Benjamin Ipavec: Tičnik — slovenska spevoigra. Sodelujejo: Vekoslav Janko, ga. Mila Kogejeva, gdč. Jelka Igličeva, g. Jože Gostič. Akademski pevski kvintet in radijski orkester. 2. Bučar Da: nilo: Na Trški gori — spevoigra. 3. Vodopivec-Schönherr: »Kovačev študent« (radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

NAROBE SVET

Devica: Kaj ste se vedno tako bali žensk kakor zdaj?

Mladenič: Ne, prej jih še nisem tako dobro poznal.

Andre Armandy: 15

Princesa Symianova

Roman

Večinoma sta jo preživela v nežnem objemu. Robert je poslušal Stašo, njeno nemirno, vroče, močno utripajoče srčece, snujoče fantastične načrte, ki so se v njih izražala tajna nagnjenja njene dovzetne duše.

Z veliko vnemo ga je posvečala v načrte, ki jih je neprestano snovala o njunem skupnem življenju.

— Vedeti namreč moraš, Robert, da nisem nikoli dvomila o tem. Ljubila sem te od prvega dne. Vedela sem dobro, da me boš dohitel.

— Že prav... Kaj pa tvoji flirti?

Sladko se je nasmehnila.

— Misliš tiste pajace?... Učila sem se iz njihovih oči, kako si bom lahko priborila tebe.

In nadaljevala je, da morata živeti samo zase in sama sebi, žrtvujoč vse za svojo lastno srečo, da morata hoditi skozi svoje življenje v sanjah in svetem egoizmu, podcenjujoč vse, kar bi ne bilo njima v korist. Življenju morata iztrgati vse, kar bi jima moglo dati, biti morata resnična zaljubljenca, čeprav bi morala njuna sreča ubijati srečo drugih.

— To je pravo življenje Antonija in Kleopatre, ki se ne da posnemati.

— Ne posmehuj se mi, Robert. To, kar govorim, je zelo resno.

Z nežno potrpežljivostjo je poslušal načrte svoje vročekrvne dušice.

— O, ti mala vrtoglavka!

Motilo jo je, da ni videla v njem sebi enakega, da ni delil z njo tega slavnostnega navdušenja niti one krutosti, ki jo je čutila v sebi proti vsemu, kar ni bilo njuna ljubezen.

— Dovolj sem neumna, da te ljubim. Vidim tvojo ljubezen v copatah z volneno čepico na glavi.

In ker ji je Robert v odgovor zatisnil usta s svojimi ustnicami, ga je vprašala vsa drhteča od strasti:

— Robert, ali bi storil tudi zločin, da bi me obdržal?

— Kaj pa orožniki, deklica?

— Ženeš me v obup... Da, da, nikoli se ne boš naučil ljubiti me tako, kakor ljubim jaz tebe.

Te besede je izgovorila s takim ponosom, da so bili potrebni zelo nežni Robertovi ugovori, njegovi objemi in božanje, da je tega čudnega otroka potolažil.

Potem je pa postala naenkrat muhasta. Opazila je na steni visečo sliko.

— Kaj predstavlja ta slika? — je vprašala.

— To je Arnolda Böcklina »Mrtvi otok«.

Dolgo je molče ogledovala sliko, potem je pa dejala zamišljeno:

— Krasna je. Tam bi rada počivala. Kje je ta otok?

— V možganih tistega, ki ga je s čopičem ustvaril.

— Pa vendar ne misliš trditi, da tega otoka sploh ni?

Na obrazu se ji je poznalo globoko razočaranje, ko je Robert pritrdil. Znova se je zamislila, potem je pa objela Roberta.

— Čuj!! Obljubi mi, da bova imela svoj otok, temu do pičice podoben na mirni in globoki vodi, kamor pojdeva počivat drug kraj drugega, ko se zapro najine oči. Obljubi mi!

— Treba bi ga bilo zgraditi. To bi bilo zelo drago...

— Kaj si dvomil o tem, da bova bogata?

In da bi jo razveselil, ji je obljubil vse, ne da bi sam verjel, da ji bo mogel kdaj te želje izpolniti... In vendar!...

ČUDNA POTA USODE

Življenje nima rado popolnosti. Popolna sreča je opoteča. Njuna sreča je trajala komaj eno noč.

Robert je zaspal šele proti jutru. Zbudila ga je brzojavka, iz Pariza poslana brzojavka, glaseča se: »Gospod grof, se počuti zelo slabo. Pridite!«

Podpisan je bil Ciril, a Ciril je bil komornik grofa Hekorja de Brancelina.

Staša je trdno spala, ko je stopil Robert v njeno sobo. Razprostrla je roke, da bi ga objela. Skočil je k nji, kakor da vidi pred seboj svojo rešitev. Toda Staša se je ustrašila, videč njegove objokane oči.

— Križ božji, kaj se je pa zgodilo, ljubček moj?

Namestu odgovora ji je pomolil brzojavko. Prečitala jo je, strašno prebledela in se začela tresti po vsem telesu.

— Umrl je, kaj ne? — jo je vprašal Robert, odgovarjajoč tako na svoje lastne domneve.

Zdelo se je, da prodira srep Stašin pogled prostor.

— Da... mislim da je mrtev, — je zašepetala z zamolklim glasom.

Robert ni zadrževal solz. Staša ni plakala. Njene velike oči, žareče iz njenega izmučenega obraza, so se ustavile na skrivnostnem prividu nekje daleč za mejami vidnosti. In z istim zamolklim glasom je pripomnila:

— Torej ti odpotuješ?

— To je moja dolžnost, dragica.

— Da... to je tvoja dolžnost...

In naenkrat je njena živčna napetost popustila, da se je liki zdrobljen kristal sesedla in ihte naslonila glavo na prsi mladega moža.

— Robert... Robert... čutim,, da se ne bova nikoli več videla.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.